

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шваб. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“, Львів.
Головний Редактор приймає під 11—12 год. перед-полуднем.
Рукописи не звертаються.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 3-00 зл.
Чвертьрічно 15-00 „
Піврічно 37-50 „
Річно 60-00 „
ЗА ГРАНИЦЮ: В Америці (за пер. Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр. італі 7-50 зл. Швейцарії 7-50 зл. Швейцарії 8 ш. фр. Чехословаччини 30 ч. к. Румунії 150 лей, Болгарії 7-50 зл. Австрії 7-50 зл. — Львівська адреса 1 зл.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
50 сот.

ЛІЯРНЯ ДЗВОНІВ БРАТІВ ФЕЛЬЧИНСЬКИХ

в КАЛУШІ, вул. Сівецька ч. 16.
і в ПЕРЕМИШЛІ, Красінського 63.

Жадайте оферт та цінників.

Старість мусить прийти,
а з нею Ваша неспосібність до праці, тож
складайте на чорну годину свої ошадності в
Кооперативному Банку „ДНІСТЕР“
у Львові, вул. Руська ч. 20.

ВОЛОДИМИР ОСТРОВСЬКИЙ.

„Як що не вмере, не оживе“.

I.

Як безодня жаху і надії для християнина
у цих кількох словах Св. Письма.

Признаюся: коли я був молодший, душа
моя не могла примиритися з цим категоричним
імперативом, освяченим християнством.

Поки живе на землі людина, завжди протестує
проти нього, кричить: „Не хочу вмирати“
і мусить вмерти. Зате якою полехшою перед
обаччям цієї конечности є надія, що всеж жит-
тя не припиниться, та свідомість того, що вми-
рання (чи відмирання) і воскресення (чи відрод-
ження) є лише двома моментами одного су-
цільного акту, імя якому — життя.

У цьому акті — те, що було, й ті, що були,
складають одну цілість з тим, що є і що буде.
Вмирання й відродження — вісь життя і
вісь усього змісту Великодня. Те, що сьогодні
вмерло — завтра мусить воскреснути чи відро-
дитися.

Тому нема підстав до зневіри й розпуки.
Є смерть, буде й відродження.

II.

Скільки вмерло наших попередників, синів
українського народу, у боях за Батьківщину
від Святославова Переяславця до Кут і Ли-
тоні, від степів і Чорного моря до незаних ко-
зацьких могила у різних країнах Європи?

Скільки загинуло на Сибірі, у в'язницях, у
прибалтійських багнах, у чека, таборах і під
„стенками“?

Скільки відійшло з життя від тифу і сухот,
набутих у походах, з голоду й виснаження?

Та хіба-ж ми не відчуваємо воскресення їх-
нього великого духа в наступних поколіннях?
Хіба-ж не спостерігаємо, як з якихось невидних
джерел, неначе з могила наших героїв, витікає
нова сила й розвивається по душах малих цих,
темних і низьких духом?

Ця сила помітно наростає, множиться, не-
мов її джерела безконечні й бездонні. Безсильні
штучні ворожі греблі й гаті. Розминає їх вона,
переливається через край і заливає скорботні
наші землі, як весняна повінь, та будить їх до
нового життя.

Країна через смерть мучеників і героїв
воскресла й відроджується, встає, як Фенікс з
попелу.

Аби той, хто має очі бачити, бачив цей ве-
ликий акт життя, цей Великдень нашого на-
роду.

III.

Не важко почвертувати народне тіло. Та
важко почвертувати народну душу. Подія на-
шого територіального й збірного тіла не на
одного з нас повиває холодом смерті, бо занад-
то ми важемо природу фізичну з духовою.

РОВЕРИ! „Puch“ і „Minerwa“

Виключна продаж „Poltur“. — Дорідні сплати.
Львів, вул. ЯГІЛОНСЬКА ч. 20. Тел. 23-11.
1827

ПОЗІР І

Першорядна фризієрня для Пань і Панів!
ІВАНА МАРТИНЬОГО

пл. св. Юра і ріг вулиці Шелтицьких
порукається П. Т. клієнтам.

УКРАЇНЦІ І

Телефон 83-53.

Центральний Кооперативний Банк „Кравий Союз Кредитовий“

у Львові, Ринок ч. 10 (ч. телефону: 433. — Конто
Почтової Швабни ч. 143.467).

Як Центральна Каса українських кооперативів
приймає вклади ошадності, обезпечує їх у
твердій валюті та поміщує у наших коопера-
тивах, щоб піднести господарський розвій укра-
їнського народу.

1377

З М І С Т:

В. Островський: „Як що не вмере, то оживе“.
З індійського кітла.
Федір Дудко: Соловейковий спів (файлетон).
Ол. Бабія: Над Євангелією (поезія).
М. Галушницький: Політика в освіті, чи освіта в політиці?
Мих. Рудницький: Слово (поезія).
Д-р Ю. Стецюк: Економіка і політика.
Застирець: Свячене на провінції (гумореска).
Пос. В. Целевич: Невикористані можливості в діяль-
ності громад. самоуправи.
Юл. Романчук: Свобода думки.
Бляшка Баранова: З наших вільвольних змагань.
Е. Ю. Пелеський: Від Страстей до Воскресення (файл).
І. Кедрин: Початок світової преси.
Воєнний шум.
Мих. Островський: У сонці (файл).
Міхей Рудницький: Жіночий рух і молодь.
Д-р Ів. Гиж: Вага символіки.
Г. Ле Бон: Думки з сучасної доби.
Зі спортивного життя.
Гал. Чіпка: Великдень побажання.
Новинки.
Пробудження Судану.
Гумор.
Оголошення.

З індійського кітла.

1000 індійців продають Гандієву сіль.

В Індії кипить. По найновішим вісткам
Ганді прийшов із добровольцями у Пінжрат.
Перед приходом Ганді і його доброволь-
ців у Пінжрат поліція хотіла знищити кіт-
ли для препарування морської соли. Індійці за-
няли таке грізне становище, що поліція мусіла
відступити від свого наміру. Тимчасом Ганді
прийшов на пляжу та звивав індійців, що хо-
тіли вклинувати поліцію, до спокою, бо уряд
за одного полісмена звив би тисячу індійців. У
Бомбаї тисячі Гандієвих прихильників продава-
ли Гандієву сіль, яку самі добули. Також у Ла-
горі, де прийшли Гандієві однодумці зі солем,
прийшло до демонстрації проти британського
режиму.

Ганді звивав індійців, аби вони посудили
для продуктування соли, які уважаються тепер
нац. святощами, боронови всіми силами, а на-
віть і життя віддали за них.

Бойкот алкоголю в Індії.

У багатьох індійських містах бойкотують
крамниці, що торгують алкоголем. Метою бой-
коту зменшити доходи уряду з алкогольного
податку. В Пінжраті жінки засипали Ганді цві-
тами. Ганді звивав жінки боронити рід-
ну країну: „Коли муштини питимуть алкогольні
напитки, наша батьківщина пропаде. Коли жи-
ватимуть закордонних тканин, жінки не мати-
муть праці!“

Індійці нищать англ. урядові будинки.

Пасивний протест обвив і Пенджаб. В Ам-
рістарі прийшло до кровавих сутичок між ін-
дійцями та військом. У Лягорі Гандієві заста-
кували англійську школу. Учні мусіли не-
гайно покинути школу. Поліція стріляла до
товпи. Було кількох ранених. У Калькуті індій-
ці обкидали камінням англ. поліцію, що їхала
автом. Було кількох ранених індійців. Опісля
демонстранти вибили шибни в шпиталіях. Полі-
ція арештувала 20 демонстрантів.

Взагалі в Калькуті підчас демонстрацій 15.
квітня було 50 ранених, м. н. 15 полісменів і 11
людей з огнестрільної сторожі. В Карачі поліція
арештувала 6 провідників інд. нац. конгресу. В
багатьох нац. інституціях поліція перевела ре-
візії і поконфіскувала рахункові книги. Поліція
стріляла до демонстрантів перед будинком три-
буналу в Карачі, де були ранені. Товпа вдерла-
ся до будинку трибуналу, повибивала шибни та
позиривала вікна. Підчас заворушень у Карачі
був і убитий, 7 осіб тяжко і 26 легше ранених.

Виняря „Italia“ CARLO PERANTONI

:: Львів, Сикстуська ч. 29. ::
порукає НА СВЯТА ріжні вина природ-
ні і літургічні по найнижчих цінах.

ЩАВНИЦЯ Д-р Маркіян Дзєрович

(Львів Кохановського ч. 100)
організуватиме як щорічно
у „РЕДУТІ“ від 1. V. до 10. IX.

(Вид нашего корреспондента?)

і часто ще поверталися ці думки в голову мандрівника в часі відважесяти годин гостювання в Англії. Що воно, з тією Англією? Свіжо опечені горюшки каналіської домінії вже так кріпко, а такою вірою і такою надійністю прив'язалися до британської імперії, якої матір'ю була ця Англія, а в той самий час із різних кінців світу і в усіх мовях піднімається темлі оцінки англійської сучасності і ще чорніші відчуття англійської безглуздя. Що в на річ?

Кидаючи Лондон, стріли ми припалком на стелі Вікторії двох старих лондонських знайомих, що вибиралися до Парижа, на кілька тижнів великоднях феріа. Ми всіли до одного переділу, а на кораблі зійшли разом у яло, до ресторану. Один з них — навімімо його Ватсон — англієць і професор університету; другий — скажімо: Сміт — американець і доволітній учасник лондонської біржі. Основний, расовий оптимізм першого чудесно протиставляється підставовому песимізму другого. Такі два знайомі — справжній сканс для журналіста.

Ми сіли за столом, а жива розмова, яка щільно зав'язалась, дозволила нашому братови пригадати немиле колісання корабля та перебути без авіаційних у нього «притол» півтора години планди неспокійним морем.

— Ватсон, вам певне хоче пабити голову байками про добробут Англії, про розквіт англійського шовінізму, автомобільного промислу, електричності, кинув іронічно американець Сміт. А ви цьому так легко повірите, що ви нічого самі не бачили.

— Як воно, нічого не бачиш?

— Певне, що нічого. Ви походили собі по вулицях Лондону, розмовляли з кількома журналістами чи політиками, переїхались по льондонській пристані — от і все. Але чи були ви там, де є справжнє лихо, напр. у Манчестері або у Велсі?

— Ні.

— Значить, ви не могли побачити, що в Мелчестері, до перед війною фабриковано 7 мільярдів метрів бавовняних полотен, тепер фабрикують усього 4 мільярди. І ви не могли бачити страшної нужди дуглевих басейнів, які кинули на рамена нації цілота мільона безробітних.

— Американець мені тільки казав під ніс наших безробітних. Гаразд! Однак жальніше на справу з їхнього боку. Яку частину робітництва Англії представляють за собою безробітні? Дванадцять

Довжелезними рядами, як низками перед простяглися туди й сюди білі опуклі ліхтарні й молочним світлом залитий граніт широких пустих вулиць.

Ні руху, ні звуку. Спить старий Київ.
Тільки коли-не-коли в бічних вуличках за-
лопотить мотор і тяжко вивисзе звідті під
світло стоючих ліхтарів незграбний грузовик.
Запирхає, протуркотить — і з крехтінням про-
сунеться порожніми бруквами повз солов'їні са-
ди вгору, на Печерськ.

Один. Другий. Третій.
Що роблять ці таємні машини у тиші безлюдних вулиць?

А там, на горбах, де спочивають у землі Аскольдові кости, де величавою свічкою уперлася в місячне небо біла лаврська дзвіниця — запашиним ладаном курять листяні гущі й солодко плещуться в них срібні соловіїні дзвіночки.

Масивною бронзою обступили старосвітські штахети густі тіняві печерські сади, й білі стовпи старопанських брам бережуть сонну тишу їхніх гушавин. І видно з вулиць крізь мережку бронзових огорож у вікових листявних гуштах старошляхетські будинки: стрункі, біл колоюми, широкі вази, розлогі веранди, білі інтимні балюстради. І в чорних тінях алей полохливими страхами сновигають давні беззвучні спогади — про золотокочані Мазепинні бували про пишні, вуса генеральної старшини, про срібний брєнькіт старокозацьких острогів і маячня золототканої парчі на кунтушах пишногорудих гетьманів.

Коло одної з таких білих старопанських брам з мосяжними гербами на бронзових ґратах зупиняються авто — й торохкотять їхні мотори уперто й довго в зазмерлій тиші вулиць.

Що тут? Пишний бенкет? Тіні предків з'являються модерніми автами в нічній тиші до старопанської палати?

Так, тут бенкет. Таємний бенкет у цьому білому домі. Страшний і дикий бенкет, де п'ється вином гаряча людська кров.

Тут іде пошета за вікові гріхи старого
царства.

З нагоди Воскресення Христового не забувайте на писанку для „Рідної Школи“. Нехай кожне Товариство (Кружок „Рідної Школи“, Читальня, Луг, Сокіл, Кооператива, Молочарня і т. п.), кожне підприємство і кожний українець та кожна українка особисто чи гуртом перешають даток на писанку „Рідній Школі“. Приходи з вистав, концертів й інших обходів у часі від Великодня до Вознесіння йдуть на „Рідну Школу“! Сповніть свій обов'язок супроти своєї дітвори і молоді, для великого Майбутнього української нації! — ГОЛОВНА УПРАВА „РІДНОЇ ШКОЛИ“. Львів, Ринок 10.

відсотків. Кілько їм платять? Третину звичайної платі. О четвертину платі, визваної нацією, значить, „смертельне“ питання безробітти зволіється до співішних одню четвертиною плаченою всім робітникам. Невже це таке страшення? Четвертина — це кінець кішч тільки четвертина а ми доволі бодати, щоб платити нашим робітникам все, що треба, мій дорогий Сміте.

Сердита відправа Омита:
— Ваша валюта сама вже одна така дорога, що пінні вашої продукції були відотрашакати для чужини, а додатковий видаток на робітничі платні й підмоги остаточно підкосили ваш експорт. Ніхто в світі не хоче так дорого платити за ваші товари.

Ватазон не відповів спершу нічого. Може то му, що саме підтягав зі склянки „ставту“ (пиво). По хвилині мовчки він пішов у протинаступ:

— Лишаю вам безробітніх, плати, і дефіцит нашого вивозу супроти ввозу. Все воно правда. Одначе так само правда, що в одному тільки 1928 році вкладки у британських банках зроста на 58 мільйонів фунтів: таї що кожного дня даєм закордонно пересібно один мільон фунтів позичок. Один мільон фунтів кожного ранку — позичаємо туркам, німцям, норвежцям, то-що. Ви можете. Сміт, що Англія — велитень на світанні ногах. Гей, гей! В цього велитня кишені! повно гроша!

Сміт проковтує огірок, посипаний цукром,
зів'яте раменами:

— Не треба мені імпонувати числами. Нехто не сумнівається, що у Великій Британії шобгато гроша. Без своїх двістілітніх скарбів, якими вона силкується держатись на верху, вона вже давно була би потонула. Але грішми їй невласть знищити протівну конкуренцію. Кредитами можна заткати діри в кораблі, але ними неможна гнати машини у фабриках. По спортовому дуже, треба признати правду. Ваша країна, як протягом двох століть, майже одинока мала в руках промисл і торговлю світу і яка з того нащадла собі сотні мільярдів, стоїть тепер перед розсоперників, молодших і краще від неї зоружених. Америці, в Німеччині, у Франції, в середній Європі, Вірте мені: Англія не змерла і не вмере, але епоха її господарської гегемонії покінчена раз и все. Ось напр. ще в 1895 р. ваші промисли литог заліза уявляли собою майже 70 проц. світовог продукції. Нині вони впади до 8 проц.. Признайте, Ватзон, ви в саїній вулиці. Незабаром ви здасте свою останню карту.

— Остання карта? Ви навіть не підозріваєте, що таке наша остання карта! Наша остання карта — найкраща, і дай Боже, щоби ми її потребували: це повне господарське об'єднання Англії з домініями. Йосиф Чемберлен ціле життя мріяв про це об'єднання. Нехай тільки Європа, Америка нас зажадо притискають своєю конкуренцією, а прийде хвиля, коли ми покажемо їм плечі! І нероздільно зв'яжемося з нашими братами в Імперії. І вони нас лідирують!

— Дорогий друже, в цьому ви помиляєтеся. Вже тепер домінії схиляються побивати на конкуренцію. Ось індійські торговельні палати вже мають у програмі застеретти для місцевих корабельних промислів право прибережної торгівлі здовж берегів Індії. А хто інший, як не сталеві і ткацькі промисли Індії, зруйнував ваш експорт на Далекий Схід? Забуваєте також, що Австралія заборонила ввіз вашої металургії. Південна Африка недавно признала Німеччину упривілежену митну тарифу. Ви думали, що виходили собі в домініях синів, а ви виховали соперників.

— А нехай би і так, то що з того? Зрозумійте, що гріш домінії — англіїський гріш. Це гроші, так сказати, одної і тої самої родини. Хто фінансував цукроварні в Єгипті? в Аїтіях? Вовняну продукцію в Австралії? Деревинні промисли в Кавалі? Кавчук у Малайї? Золото в Родесії? Львівські банки! В самих Індіях усі банки всі пароплавні компанії, три чвертини зовнішньої торгівлі — в англіїських руках. Сила і багатство домінії — наша сила і наше багатство!

— Так, Але покищо немає одного місяця без нової ворохобні в Індіях, без нової прикрої ноти австралійського уряду до англійського уряду і без завзятих сварок — „у родині“, як ви кажете.

— Так воно: в „долин!“ А доказом цього

Тому кілька днів, саме напередодні своєї короткої прогулянки до Лондону, наш кореспондент одержав безневинне число вініпегського місячника «The New Canadian» («Новий Канадієць») та, не переглядаючи його навіть, вложив його до свого невеличкого подорожнього валука: разом зі свіжою книжкою Андрія Моруа про Байрона це мала бути лектура на довіч голіни мандрівки французькою цивільною авіацією, англійським каналовим кораблем та нарешті англійською залізницею в Фолькстону до Лондону. Витримавши цей «Новий Канадієць» ще цікавішим, ніж звичайно; мало того — читач аналізує у ньому навіть свого рода ситуацію: величезну, так сказати, «урядову», залиця «Ліги Британських України» за приміщення України в ряді британських доміній, як нового самостійного члена британської сильноти. До заклику долана добре зроблена карта всіх українських земель, цілої української етнографічної території.

Україна — як британська домінія: ідея справді соціальна! Чи реальна і здійснима — лише питання, а розглядати її нині тут не маємо наміру. Однак ось чи так, а вже сам один факт, що сильна й патліна організація наших закордонних інтелігенцій не наважалася прилюдно виступити ідеєю формації їх колишньої батьківщини як британської домінії — проречисто свідчить про те, як швидко, як широко і як глибоко привалялися там „нові каналіці“ в Галичині й Буковині до своєї нової батьківщини, Канади. І до тої британської спільноти, що дачи своїм домініям найповнішу внутрішню й зовнішню самостійність, запевняв їм одночасно неопівдлі й безцінні користи — членивків світової імперії. Україна британською домінією? Серед даних відносин, це утопія, утопія — на жаль. Але який симптоматичний сам факт виставлення такої ідеї каналісько-британськими громадянами української провінції! Якою матірню, а якою справжньою батьківщиною мусить бути ця британська спільнота для своїх громадян, щоб така ідея могла взагалі тільки народитися! Уявіть собі тільки, що якась поважна організація українців Галичини, громадян Річипосполитої, виступає з ідеєю добровільного вступу цілої України в склад цієї Річипосполитої: ні, чогось подібного навіть уявити собі не можна — такий абсурдний, такий дивоглядний, такий божевільний був би сам помысел подібної спільноти...

З думками такими висідав ваш співробітник з англійського корабля в англійську залізницю.

ФЕДІР ДУДКО.

Соловейковий спів.

(Фрагмент із повісти.)

Свищать солоні.
Полощать журу в місячній тиші тінявих
київських крив.

Що солов'ям! Їхня справа солов'їна. Що їм до людських війн, окупацій, погромів, революцій! Великі відавні закони життя й не змінити їх нікому: ні варягам, ні половецьким ордам, ні навалам печенігів, ні більшовикам.

Час-від-часу проплетше сонним Дніпром пароплав і збудить берегову тишу. Це не лякає солов'я. Високий місяць срібним павутинням зачепився за кожну стеблинку, за найменший ласток і зазираючи в непроглядну гущавину, пильно стереже беззвучний спокій землі. Блискучим сріблом розплескався він у чистих плесах — і пристрастно моляться йому, високому білому богові, в своїх гомінких ставках-синагорах широкі жабячі хори.

Шебечуть соловії. Лящать у дзвінкій тиші
київських сонних садів.

Великі ліхтарні сліпучим світлом пробиваються крізь задені ажурні листви — я під стоюче моргання їх пустинні безлюдними вулицями шалено промчить, як нічний страх, більшовицьке авто:

Хай собі мчить — що соловіям! Тяжкі й не
безпечні далекі дороги із заморських вітрів до
рідних кушів — і мусить висивистати в яскра-
вих калілах свою журну пісню душа солов'я.
Безлюдно тихо.

Непорушні купи тополь сторчать верхівям у
зоряне небо — й не чути на київських кручах
молодечого співу, що стеле в місячні тиші ча-
родіану задуму старих козацько-чумацьки
пісень.

У білім тумані, під срібною лускою місяч
ного сяйва блискве золоті церковних копу
біають армітот собори, мовчать натягис
струни бульварів і пустинно німіють широ
костори площ і струнких вимерлих вулиць.

Українське протинальгогольне Т-во „ВІДРОДЖЕННЯ“ визнає український нарід святкувати торжественне свято Великдень без альгогольних напнтків. Гроші за напнтки — на РІДНУ ШКОЛУ.

ОЛ. БАВІП.

Над Євангелією.

Хто хоче слухати, хай слуха,
Що проповідую я вам:
Життя вільного — творчість духа,
Закон вільного, — то він сам.

Я чоловікобод, син неба
І син землі, що йде між вас.
Бо чоловікобога треба,
Бо саховлади й волі час.

На кожний чин, на думку вашу
Знак духа й волі покладіть;
З країн конечности у кращу
Країну вольности авідіть.

Життя не гра сілва стиглї,
А духа твого вольний чин;
Світ цинностей з хаосу й мрії
Створи ти сам, тиж творця син.

Життя не присуд, а завдання,
Гармонія й краса, то цілі.
Провина родить лиш страждання,
Так, як недуга родить біль.

Неправда, що в ерісі свобода
Що голос тіла волі зов.
Робом хай буде насолода,
І воше тіло, пристрасть, кров.

Неправда, що в ерісі є сила;
В ерісі ти роб землі, не цар;
Краса й добро це духа крила,
В красі ти світу володар.

Нема ні ласки, ні дару,
Дістанеш стільки, що доси;
За зло дістанеш зло за кару,
Життя таке, як ти еси.

Речу я вам: В ерісі і алобі
Звірідь а вас кожний рідний брат.
В любові, в божеській подобі
Ми в небо перетворим ад.

В ерісі ти землі син самотний,
Бо еріг межа між „ти“ і „я“;
В любові ти вже син господний,
І Вічність мати вже твою.

Хто вирікся у світі всього,
Той все дістав на вічний вік;
В любові світ цілий для нього
Як море ціл — потоків, рік.

Виходьтеж учні із вельчї
Свойого „я“ за простір, час;
Все царство боже в чоловіці,
Мій світ і правда моя — Аз!

ХВАЛЬНИМ ДИРЕКЦІЯМ
НАРОДНОЇ ТОРГОВЛІ
ЦЕНТРОСОЮЗУ
ПОВІТОВИХ СОЮЗІВ КООПЕРАТИВ

ВСІМ ВІДБОРЦЯМ
Бажав а нагоди ВОСКРЕСЕННЯ ХРИСТОВОГО
НАВКРАЩИХ УСПІХІВ
фірма О. ЛЕВИЦЬКА І С-КА.

була участь доміній у великій війні, участь добровільна. Канада там втратила майже половину своїх добровольців. Австралія більше половини. І так далі. Це такі виняткові докази лояльності, що дрібні — й лемивучі — сварки нічого супроти цього не значать.

— Нічого не значать? А обмеження, а то й заборона, англійської імїграції до доміній — теж нічого не значать? В Англії в 15 мільонів душ за багато, а в домінії їх до себе не пускають. Австралійська еміграція майже зовсім припинена, а від самого цього факту число безробітних в Англії збільшується автоматично кожного року більше аж 100 тисячами душ. Повторюю вам: Англія лемить, і то на обох плечах...

Ватсон, схильований, хотів щось відрубати, олаве пригнувши його реи корабельної спрени. Ми вірвалися і піднялися на поміст: ми були в Тулоні, в пристані. Недалеко на березі стоїть уже готовий поїзд до Парижа.

Розмова, розуміється, урвалася.

В. П.

Не задовжуйтесь з передплатою часопису, бо лекше є заплатити за місяць кілька золотих, нї ж за рік кількадесять!

Друга ПРЕМІЯ

В квоті 150.500 зол. припала на лос ч. 104.742

куплений в найбільшій і найщасливішій конторі держ. лотерії

„НАДІЯ“, Львів, Сикстуська ч. 6.

Крім цієї виграної припали у нас в V. класі 20 класової лотерії ось такі великі виграні:

75.000 зол. на ч. 75.412

25.000 зол. на ч. 144.699

20.000 зол. на ч. 78.420

10.000 зол. на ч. 50.920 і 134.018

як також кілька тисячів виграних нище 10.000 зл.

Лоси I. класи по 40 зол. за цілий, 20 зол. за половину і 10 зол. за чвертку вже продається.

9008

В цьому місці витати і виповнене переслати нам в листі

КАРТА ЗАМОВЛЕННЯ. („Лізо“)

До „НАДІЇ“, Львів, вул. Сикстуська ч. 6.

Отси замовляю до I. класи 21. Державної Класової

Лотерії

_____ цілий лосіс по 40— зол. _____ половинок по

20— зол. _____ чверток по 10— зол. Належитість

зол. _____ заплачу по одержанню лосіс бдиавтом

П. К. О., який прошу мені прислати

Імя і пазвище: _____

Точна адреса: _____

М. ГАЛУШИНСЬКИЙ.

Політика в освіті, чи освіта в політиці?

Питання, якого ніяк не можна виминути, коли зійде мова на якунебудь ділянку національно-громадського життя. Треба дуже великої широти, щоби на це питання дати не тільки спокійну, але й поважну відповідь. Означе, чи тільки брак широти, чи може ще інші труднощі стоять на перешкоді вирішенню цього питання?

Беручи під увагу наші особливі відносини, мусимо рахуватися із становищем державних чинників, які дуже виразно застерігаються проти ввядження політики в освітне та культурне життя. Ніхто не привадується ні на одну хвилину над тим, де є межа між загально-громадським життям, його поодинокими ділянками і політикою. Засада поставлена, а ті, над якими висить меч Дамокла адміністраційної влади, изхай самі домагаються і сушать собі голову, який вихід найти їм з трудного становища.

Не менші труднощі випливають і з власних внутрішніх умов життя. Мало зріжничковане суспільне увєрстовання при доволі вибухливих особистих амбіціях витворило в нас особливу політичну мозаїку, яка у великій мірі не знаходить угрунтовання в дійсному житті. Внаслідок цього незвичайно утруднена діяльність таких установ і таких ділянок національно-громадського життя, які мають особливі завдання та в яких може найкраще виховатися і проявитися будівничий змісл нації.

У цьому відношенні слід пам'ятати про два протилежні світогляди, які творять тло політичних угруповань, існуючих у нашому громадянстві: світогляд національний та інтернаціональний. Означе без огляду на таку суцню ріжницю — всі угруповання (крім одного)* згідні в тому, що культурно-освітні й економічні установи мають бути понадпартійні, а навіть аполітичні. Але коли ввійдемо не дуже то й глибоко в це домагання і в його оформлення, то побачимо, що воно містить у собі ось що: „Тільки моя — моваля — програма слушна і правдива, тільки вона зберігає понадпартійність і аполітичність. Де нема мене, де нема проведення моїх напрямних, там є партійність і політика, які мусяться поборювати“.

Інтернаціональний (комуністичний) світ, до якого мусимо причислити селєробівський і всі радянськї круги — уважає аполітичним ввядження саме суто партійно-політичної освіти. У своїй безоглядності він не думає творити власних установ. — Ні! Він мусить увійти в існуючі, їх розкласти або навіть повалити, а повалені беззастережно опанувати. До цього він свідомо приготавляється, збирає сили, ки-

дає погрози. Цей світ мусить і з нашого боку дістати належну відправу, в першу чергу таку, що національний світ мусить уповні відділити себе від інтернаціонального і не вводити його у власні установи під ніякими умовами, а там, де він уже є, мусить його усувати.

Розуміється, що такий стан взаїмовідношення партійних і політичних угруповань сприваджує у внутрішні відносини культурно-освітніх а також економічних установ неспокій, незорієнтованість а то й хаос. Усякі спроби лагодження конфліктів, добра воля налагодження надпартійної чи міжпартійної атмосфери — стрічаються з труднощами, неймовірними поясненнями і коментарями, ставленням колод у розвитку діяльності установ, тощо.

Багато до такого стану причиняється аузина нашого життя, наша загальна вбогість, недостача матеріальних і моральних сил у великих партійних угруповань. Всеж таки на разі серед цього гармідєру, який ланошиться у нашому житті, стає ясно: або розумна розмова між відповідальними людьми про те, куди нам прямувати, коли хочемо відограти відповідну роль; або добровільний чи примусовий розділ на основі партійного світогляду і творення установ у рямцях партій. Добровільний розділ може бути також впливом розумної розмови.

На всякий випадок підтримування гармідєру і хаосу тільки для позірного ритування понадпартійности чи аполітичности установ, подиктованого переважно потребою збирати сили для виконання в слушному часі наступу задля опановання — стабілізує патологічний (хоробливий) стан. А цей не принесе нікому користі, ні переможцям ні переможеним.

МАШИНИ до шиття і гапту

„LADA“ і „MINERWA“

Уніфіковані ціни.

Догідні сплати.

Заступництво: „Ролтур“, Львів, вул. Ягайлонська, 1828

ч. 20. Телефон 23-11

5-5

ВАЖНЕ ДЛЯ ЦЕРКОВ! Старі фелони

стають нові через толочення на них відповідних десенів в одинокій фірмі

1669 5-7 М. ВОЛЯНСЬКА
Львів, вул. Собіського 12, тел. 17-04

* Справедливо треба признати український соціалістичний демократизм, що вона творить власні установи, поскільки має сили на те. Зате як партія не йде ні на розбивання, ні на розклад існуючих установ.

МИХАЙЛО РУДНИЦЬКИЙ.

СЛОВО.

Ні, не кажи: „мін нами лиш пусті слова“.
Де-ж як не в словах найглибший зміст людини?
Діло без слова незамітно гине, —
слово само зве діло, як сіяба — жнива.

Слово мов ніч неясне, тихше ніж трава,
виявить Твою душу, дно її й вершини.
Кожне „хочу“ і „вірю“ має запах глини,
з якої людина створена жива.

Тільки у твоїй, Олово, царині єдиній
коліри, звуки, пахощі та рух
зеднались у просторах перехресних ліній!

Правда, що вмерла — оживає знову,
коли її торкнеться мови творчий дух.
Сам Бог на почин мусів мати Олово.

Д-Р Ю. СТЕЩОК.

Економіка і політика.

Наука соціальної економіки не може чинитися довгою історією. Її початком уважають появу „Багатства Народів“ Адама Сміта, яка то книжка вийшла в початках промислової революції в Англії (у 1776 р.). Будучи сконцентрованим висловом соціальних прикмет і духа свого часу, ця праця мала незвичайний успіх і стала підставою для дальшої науки. Перша половина 18 століття була в Англії переходовою добою. Старі форми господарства уступали місце новим — капіталістичним. Наука Сміта твердила, що вистарчить дати господарському життю вільний хід, а воно вже само уложиться гармонійно в інтереси усіх і дасть гармонійний розподіл діл і сил у часі і в просторі. Ціна сама регулює продукцію і консумцію, прищеплює продукцію до консумції. Вимірена проти регламентаційних постанов старі бюрократії теза свободної торгівлі найшляхетніша прихильників, бо життя само її підтверджувало. Ринок тоді був ще легкий до перегадження, суспільний поділ праці — в початках, процес продукції нескладований. Однак з часом поділ праці різничувався шораз більше, процес продукції продовжувався, дорога від продуцента до консумента ставала довшою, а ринок ставав шораз

більше непроглядним. Ціна вже перестала бути орієнтаційним чинником, бо навіть, сьогодні вона вже так звязана з різними тарифами, що знижка ціни наступає, коли вже давно конюктурна змінилася. Не диво, що в Америці, тобто там, де ринок став найбільше непроглядним, а де зміна до практичності незвичайно розвинений, що там оглянулися люди за новими барометрами, за новою методою досліджування ринку і конюктури, даючи початок новій статистичній, чи емпіричній економіці.

В історії класичної економіки було небагато великих економістів, які суть ринку знали з досвіду: в більшості люди, які краще всіх розбирали закони „практичного діла“, були самі звичайно дуже непрактичні. Це мало ті наслідки, що економіка стояла звичайно „понад“ зобов'язанні питання щоденного життя. Господарство студіювали як систему рівноваги господарських елементів, чи як систему статиків; кризи були згідно з наукою класиків чимсь побічним, аномальним. Модерна економіка переходить від статиків до динаміки. Елементи господарства (визі, вивіз, ціни або й ціна поодиноких продуктів, грошовий оборот, акції, транспорт, промисл, чи поодинокі підприємства і т. п., отже тисячі або мільйони елементів) є в безперервному русі і зміні у взаємному відношенні. Кризи, а радше цілі господарські фази стоять тут на першому місці досліджування. Коли давніша економіка боялася дійсності, то нова, емпірична, започаткована практиками, хоче їй помагати.

Коли-ж спори в самій теорії не уставали, і коли теорія відкаля від практики, то не диво, що в політиці, в якій грають ролю і не госпо-

Хочеш бути гарною
ужийай лише
Л Е Ш Н І Ц Е Р А

Крем і мило проти весняної, спеціально
радикальної середини.
В апт. і дрог. крем 3-15 гол. мило 2-10 гол. Де не-
ма, пишуть просто: Аптека Драйч і Св. Вельсько.

дарські чинники, було так, що Ле Бон, автор загально відомої „Психології мас“, дивлячись на вічні контраверсії між прихильниками охоронних мит і вільної торгівлі, чи між сторонниками моно- і біметалізму, сказав, що байдужим є, чи над найскладнішими політичними питаннями голосує сто вчених економістів, чи сто водноосів.

Звідкіля такий погляд? — Політика має за завдання впливати на соціальне життя людей, політик хоче привести певний стан суспільності, його прямування унагледнюються словами, що має бути. Теза про те, що повинно бути, він старається уаргументувати. Більшість аргументацій спинається на поверхні, але критичні голови не вдоволяються пустими словами і шукають уфундаментування своїх ідеалів у філософії. Те, що напр. синдикалісти покликуються і на Бергзона, анархісти цитують Штірнера, який подобається й індивідуалістам, які щодо обмеження прав держави покликуються на Спенсера, те, що пруський юнкер заступається Геглем, якого не цураються і комуністи, бо і Маркс зачав від гегеліанської діалектики, — все те не може свідчити про правдивість їх тез, бо ж і системи філософії є так само осперявані, як і постулати економічної політики. Справді філософія дає щось політикові, але лише те, чого він шукає, тобто поміж богатою ідеалами політик вибирає сам: хто, як і яким має (повинен) бути.

Коли вибір щодо цього „хто“ наступив, то остається питання, якими засобами дійти до цілі, що ми її вибрали спонукані нашою вірою в те, що повинно бути, а що на наше міркування буде, але — очевидно — тоді, як люди будуть так на це реагувати, як цього ми хочемо. Знаємо, що певними є лише реакції мертвої матерії. Той самий український селянин, що гнав гетьмана, а йшов за Петлюрою, завіз відтак надії Петлюри. Вправді після доконаного факту ми знаходимо причину — не одну, а сто — чо-

ЗАСТІРЕЦЬ.

Свячене на провінції.

(Гумореска.)

Колинебудь почую слово „провінція“, або навіть серед безсонної ночі згадаю за неї, тоді маю жаль до батька Тараса, що він звелечив українське село, кажучи, що там і серце відпочине, а не згадав при цьому також провінції, де серце може не то відпочивати, а розвеселитися краще ніж у театрі. Зрештою, чи наш Гоголь став би був славним і дістав би в Москві пам'ятник, якби не провінція — Сорочинці та Миргород?

Провінцією почав я спершу уважати Бучач чи Бережани, куди кикули зі столиці Галичини, тобто Львова молодого гімназичного вчителя за те, що з польської гімназії давній читач „греко-латинським учнем“ українські книжки, заснував хор і викладав потайки всіх школярів, що навіть принижували своїх батьків розмовляти різною мовою.

Молодий учитель упав жертвою „Петеленці“ й опинився на провінції. Там зараз зробив він і нечувану помилку. До нього прилягли учні шесті класу і казали йому, що він не повинен писати до товариства „Відродження“ і успіх був би певний! Та скажіть, добрі люди, чи не розвеселила би і вас та буденна на провінції подія, про яку рано знало вже ціле містечко? А одночасно згадавши і другу пригоду, яка завела раз підписаного і старшого його товариша, пана Миколу, на „свячене“ до оо. Бернадина.

Пан професор Микола, почав від якогось часу виходити дуже вчасно з хати. Своїй жінці Євгенії, яку часто згадував з епітетом „Сорочка“, (не посоромився би такого й сам Гомер!) він завжди казав, що має засідання „Учит. Громади“, де був заст. голови, або що мусить йти на конференцію, яку скликавав заєдно директор гімназії.

Пані професорова Євгенія, почала підозрівати свого мужа, чи не заходить він до якої знайомої. Тому почала пильно переглядати його

і найважливіших вартівників, які пішли чатувати на шибобийника. Вже на 5 хвилин перед північю надійшов зі шиночку Рогозінського чи Шкірпана сам пан професор. Зачепив ногою об ліхтарню, сказав якесь веселе слово чи навіть „розвинене“ речення, а відтак трапив у фіртку і в двері свого мешкання. За кілька хвилин побачили лижурні, як з других бічних дверей вийшла якась особа на біло вбрані і гримнула в професорське вікно каменюкою так, що побите скло посипалося з бренькотом перед хатою. В ту мить скочило чотирьох кріпких хлопчиків з двома метрами дручками і зловило... подумайте кого? В обіймах вісьмох рук знайшлася бідна професорова, власна, рідна жінка того професора, що сплав у школі двійками, як більшовики в Європі підробленими долями.

Ах, ти бідна невісто! Подивляємо твою геніяльну хист, якто відстрашити на провінції свого дорогого мужа від кнайпи! Якби то не провінція, а столиця краю, тоді ти могла б записати мужа до товариства „Відродження“ і успіх був би певний! Та скажіть, добрі люди, чи не розвеселила би і вас та буденна на провінції подія, про яку рано знало вже ціле містечко?

А одночасно згадавши і другу пригоду, яка завела раз підписаного і старшого його товариша, пана Миколу, на „свячене“ до оо. Бернадина.

Пан професор Микола, почав від якогось часу виходити дуже вчасно з хати. Своїй жінці Євгенії, яку часто згадував з епітетом „Сорочка“, (не посоромився би такого й сам Гомер!) він завжди казав, що має засідання „Учит. Громади“, де був заст. голови, або що мусить йти на конференцію, яку скликавав заєдно директор гімназії.

Пані професорова Євгенія, почала підозрівати свого мужа, чи не заходить він до якої знайомої. Тому почала пильно переглядати його

кишені, чи не попаде на який слід. Закинути мужеві невірність, або розв'язувати проблему трикутника якось вона не сміла. Всеж муж досі був солідний та міг би погніватися.

„Та куди він так ходить від пів до четвертої години?“ — повторяла собі пані професорова. Це питання не сходило їй з думки. Несупокій її душі ріс.

Професорова дістала болю голови, дивні сні. Вона з веселої стала задумливою, а перед Великоднем не хотіла купувати собі не то нової суконки, але навіть капелюха. Була би рішуче попала в яку нервову недугу, або чорну меланхолію, яку так страшно змалював Дієр, якби не одна нагода, що показала їй стежку, кудю „виходить вугор з ріки в зеленій горі“.

Одного вечора, коли зник її муж і довго не вертав додів, накинула пані професорова на себе теплий плащ і вийшла на місто подивитися, чи в конференційній салі гімназії світить.

Нешастя (чи щастя) хотіло, що професорова поховзилася і впала при калабані, яка на ринку не висихала від доггих літ і осеней. Ще пані професорова і не подумала, як астати з того болота, коли вже прибігли два учні (обох їх учив професор Микола Гомер) і як правдиві джентельмени підняли її. Вона їм за це чемно подякувала.

Коли учні відійшли на кілька кроків, прийшла пані професорові геніяльна гадка до голови, кликнути до них, чи не бачили де пана професора. — П мужа? Якж була її несподіванка, коли оба хлопчиків, напередок ставши пояснювати, що пан професор пішов до ксьондза, бернадина Янка, на вино і на преферанс. Довго зачудована стояла пані професорова, якто учні мали мати такі точні інформації, а вона, жінка професора, перед ними скомпромітувалася. „Ще порозказують по всьому місті, куди ходить мій муж“.

Цю діалогу підняв дома після преферан-

ЛЕВ і ГЕНРИХ АППЕЛЬ
Львів, Леґіонів 1. — Телефон ч. 438 і 459.

Посол В. ЦЕЛІВНИЧ.

Невикористані можливості в ділянці громадської самоуправи.

I) Наші дотеперішні досягн.

Українське Національно-Демократичне Об'єднання організувало в минулому році боротьбу за права громадської самоуправи. Українські громадські ради повели боротьбу у двох напрямках. У першу чергу громадські ради інституїли рішучо проти несправедливих і незаконних вмішувань повітових вишів і староств до справ громадської господарини, а головним чином проти насильного встановлення у громадські бюджети підмог на польські освітні, господарські, шкільні, руханкові та добродійні товариства і піли. У численних повітах боротьба за бюджетове право громади віднесла певний успіх. Сотки тисяч золотих, які в минулих роках наші громади викадали проти своєї волі на чужі нам піли, залишилися в руках громадської самоуправи.

Вітатим українські громадські ради повели боротьбу за право призначення у громадських бюджетах підмог українським товариствам і установам. В тій справі громадська самоуправа віднесла певну перемогу в тих повітах, де всі українські громади твердо обстоювали своє бюджетове право. Цей частинний успіх слід уважати нашим значним здобутком і нахилом до дальшої боротьби.

З вислідів першого року організованої боротьби за права громадської самоуправи можемо бути впевнені в досягненні. Правда, в деяких повітах українські громади ставляться ще байдуже до встановленої акції, знов-же в інших повітах повітові виши намагаються за всяку ціну боїти на якійсь час відомити домагання громад. Вони надіються, що українським громадським радам за браком витривалості у боротьбі за своє право, зі сказаного виходить, що в цьому році слід поглибити і поширити наші дотеперішні здобутки, слід притягнути до акції і байдужі громади, слід закріпити наші дотеперішні здобутки. Ті громади, які в минулому році й без якихнебудь причин потерпіли невдачу, мусять цього року поновити боротьбу на ново. Але це ще не все. В отсій статті хоту звернути увагу українського громадянства на невикористані ще нами можливості в ділянці громадської самоуправи.

II. Закон про самоуправні союзи.

У різних краях, там, де є розвинена самоуправа, як в Англії, Бельгії, Німеччині сільські і міські громади можуть длучитися зі собою в так звані самоуправні союзи для сповняння таких завдань самоуправи, які переходять матеріальні і фінансові сили поодиноких громад. У Польщі існує окремий розпорядок президента з дня 22 березня 1925 р. (В. з. 39, поз. 386) про самоуправні союзи (мєвлякомунальне з'єднаніє). На основі арт. 1. зазначеного розпорядку, можуть місцеві та сільські громади, а також повітові і повітські виши длучитися зі собою для спільного виконання поодиноких завдань у самоуправні союзи на правах корпорацій в самостійному прав-

ном особовістю. Кожний самоуправний союз мусить спиратися на окремому статуті.

Для українського населення може мати практичне значіння творення самоуправних союзів, до яких входили би сільські громади, бо тільки громадську самоуправу маємо в своїх руках. Цюж можуть українські громади таким чином осягнути?

В одному повіті українські громади можуть утворити самоуправний союз для встановлення й удержання української різдничої школи. Окремим статутом громади дообов'язуються рік-річно давати свій уділ на удержання такої школи, а рада самоуправного союзу організує і наряджує школу. В другому повіті українські громади можуть тим способом спільними силами побудувати збіжний шкільцір. Даліше можна творити самоуправні союзи для заведення громадських захистів, гімназій, сатинично-огородничих та інших фахових шкіл. Таким чином можуть українські громади перевести також регуляцію рік, закладати громадські млини й інші промислові підприємства та використовувати чи то для освітлення чи для промислових цілей водну силу наших гірських потоків.

При допомозі самоуправних союзів українські громади можуть не лише збільшувати добробут своїх мешканців, але також причиняються до розбудови української сили в господарській, освітній, шкільній, промисловій і гуманітарній ділянці.

Досі українські громади не використовували зовсім постанов розпорядку про самоуправні союзи. Я знаю собі з того справу, що творення самоуправних союзів не прийде легко нашим громадам. Треба буде серед нас самих поборювати запобіжену байдужість і боїти перед всім повим і досі непрактикованим, а в додатку противні нам чинники ставитимуть творенню самоуправних союзів найрізноманітніші перепони. Завданням нашої провідної верстви — української інтелігенції є побороти всі перепони і використати всі можливості у ділянці громадської самоуправи.

Самотворення і організація самоуправних союзів є досить складною річю. Подрібні постанови про те містять розпорядок президента з 22 березня 1925 р. Крім цього існує ще виконуючий розпорядок міністра внутрішніх справ, з 22. ли-

БЛЯНКА БАРАНОВА.

З наших визвольних змагань.

Праця українського жіноцтва для будівництва Української Держави на Вел. Україні в 1919 р. (Спомин.)

Десять літ минуло від часу великого моменту, коли то змагання нашого народу увінчалися здійсненням наших завітних кличів — створенням незалежної Української Держави на західно-українських землях і Української Народної Республіки на Великій Україні.

Цей великий час історичних подій — це незатерта історія нашого народу, яка жие в серцях усіх тих, що брали участь у визвольних змаганнях нації. Це той етап, який зазначив життєздатність нашого народу і його національно-державницьку свідомість, що розбудила до спільної державницької праці всі верстви українського народу.

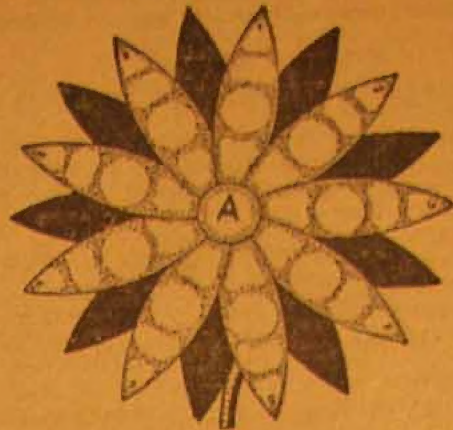
Однак доля і тим разом не була для нас сприятливою. Після вісімдесятих боїв нашої Української Галицької Армії з переважальною польською силою наше військо відійшло в околиці Боршева, пробуваючи ще раз зробити наступ під проводом генерала Грекова. Наступ хвилево повівся і наша армія здобула знову велику полосу Східної Галичини від Серету аж по Гизу Липу. Тоді то частини УГА під проводом отамана Дудинського зайняли більшу частину Рогатинщини, спляючись шойно на залізничній лінії Ходорів-Галич. Однак не довго вдержалися наші частини перед польською перевагою і по кількох днях завязаних боїв розпочали відворот, що скінчився аж за Збручем в положінні липня 1919 р.

Разом з нашою армією подалося за Збруч не мало й нашого цивільного населення, в першій мірі інтелігенції і свідоміших селян, що втікали перед репресіями переможців. Серед Української Армії кинено клич: „Через Київ на Львів“.

В часі відвороту настрій серед нашого війська і цивільного населення був дуже песимістичний. Всікі страшний вісти, часто суперечні, приходили з Збруча про більшовицький терор, знущання і т. п.

Та проте, коли ми разом з армією опинилися за Збручем, серед широким піль Великої України — ми легко і свobodно відітхнули! Ми були вільні, що згодом вже не зайде польська нога

Конкурс фірми „Fascinata“.

Пояснення. У своїй пелюстці квіту вписати до 9 слів з поданим значінням, в польській мові. Буква „А“ в осередку співзвучна для усіх слів. Букви в козиспях дають розвязку.

1) Жіноче ім'я. 2) Місто в Чехях. 3) Ріка в Польщі. 4) Інше служіння. 5) Інше почот. 6) Водоглин. 7) Інше польонія. 8) Частина труби. 9) Інше хоругви. (1—9 по польськи).

Межі особам надсилаючим правильну розвязку будуть розмисловані сідуючі премії: 1) Швайцарський патефон. 2) Фотографічний апарат. 3) Манікор. 4) Люксусна касета з туалетовими приборами. 5) Золоте перо в касеті фірми Montblanc і крім того 50 дальших премій (гарних касет) і косметичними приборами FASCINATA. — Розвязки треба присилати разом з поштовим надсиланням (опакунням) в поштовій туби крему „FASCINATA“ до фабрики косметичних виробів „FASCINATA“, Коаків, вул. Гертруди ч. 6 W. N. — Кожний надсилаючий розвязку, одержить ЛАРМ без огляду на вислід засування один комплект виробів FASCINATA. У дні 24. мая відбудеться в присутності нотаря засування премій, якого вислід будуть оголошені дня 30 мая н. р. 1907 1—4

дня 1929 р. (В. з. ч. 60 поз. 469), аразковий статут самоуправного союзу, виданий міністерством внутрішніх справ і обіжик міністра внутрішніх справ з 29. серпня 1929, ч. 184.

Щоби познайомити загал українського громадянства з усіми тими справами і законними постановами, притотовляю окрему брошуру. Громада повинна бути у нас засобом, при помочі якого ми розвиваємо національні сили й багатство, вона має бути кузницею, в якій виковується національна свідомість і розбудовується українське життя.

Свобода думки.

Один із найбільших світових творців Гете написав при кінці 18. в. після французької революції, коли чернь гуляла по Франції і сусідніх краях, такі слова:

„Ich habe gar nichts gegen die Menge.
Doch kommt sie einmal ins Gedränge, —
So ruft sie, um den Teufel zu bannen,
Gewiss die Schelme, die Tyrannen“.

У другій половині 19. в. після вбивства царя, освободителя Олександра II. один німецький сатирик написав так:

„Wir wollen uns mit Schnaps berauschen,
Wir wollen unsere Weiber tauschen. —
Und aufgelöst sei mein und dein!
Wir wollen uns mit Fett beschmieren,
Und stolz im Sonnenschein spazieren, —
Wir wollen freie Russen sein!“

Ті слова здійснилися на сучасній революції в Росії. Дивно, як змінилася революція в Росії від ідеалістичного Рилсова 1825 р. до реалістичного Леніна 1917.

Нагадаймо ще одні слова Шіллера, написані в тіж-же часі, що слова Гете:

„Vor dem Sklaven, wenn er die Kette bricht, —
Vor dem freien Manne erzittert nicht!“

Але перед більшовицькими людьми задригалися і задригаються досі.

Тойже Шіллер у своїй трагедії „Дон Карлос“ кладе в уста світлому і ясному маркизові Поза таке слово до тирана, Карла Филипа II. „Sir! gebet die Gedankenfreiheit!“

Свобода думки, найпершої потреби цивілізованої людини, нема досі в Радянській Україні і тому всяка українізація не може мати адекватності.

Юліян Романчук.

гандованого жіноцтва для будівництва Української Держави. Наш „Союз“ має стати завязком національної організації українського мистецтва на всій Великій Україні.

Перші завязки „Союзу Українок“ у Кам'янці були скромні. На перших зборах ліглося до жінок і то переважно з Галичини. Однак за два місяці число членів зросло до 310 і це вже переважно жінки з Бел. України.

Праця „Союзу“ йшла в напрямі національно-культурних, суспільних і державницьких потреб молоді Української Держави та допоміжну на фронті. Відповідно до змісту праці діяло Товариство на поодинокі секції: 1) Секція допомоги раненим і хорим козакам (козаки звано на Бел. Україні військовими) під проводом п. Бірельської і п. Юринця. 2) Секція організаційно-політична під проводом Бл. Барановської. 3) Секція освітньо-культурна під проводом п. Русової і Старицької-Черняхівської. 4) Секція робітничо-поришкова під проводом з Одрини і 5) Секція мистецька під проводом з Гринченка. Головою Товариства вибрано Бл. Баранову, секретаркою п. Паладійчук з Борщівщини, а опісля п. Марію Терлецьку.

Наш „Союз Українок“ стояв у тісному зв'язку з усіма міністерствами, а зокрема з міністерством військових справ, де міністр полковник Петрів був незвичайно ідейною людиною, а міністерством преси і пропаганди, галицьких справ, здоров'я і ін. У всяких справах наші міністерства йшли назустріч „Союзові Українок“ та давали свою поміч.

В часі коли на фронтах велися завязті бої, коли пошесть п'ятинного тифу ширилася з надзвичайною шкідливістю по всій Україні, а шпиталі були переповнені раненими й хорими козаками — тоді багато праці виказувала передові секція допомоги раненим і хорим. В порозумінні з Українським Червоним Хрестом розділено шпиталі між поодинокими членами „Союзу“, яких обов'язком було відвідування хорих і ранених, доставляти для них лектуру, а передові часини, давати грошову допомогу й біллі. Крім того секція закуповувала власними коштами двічі тижнево харчі за 4—5.000 карбованців які теж розношено по шпиталах.

Коли уряд з причини побільшення армії не був у силі напастити відповідної кількості білі на фронті, тоді „Союз Українок“ заснував 1. вересня 1919 р. власним коштом майстерню для шиття військового білля. Всі члени „Союзу“ працювали в майстерні безкорисно і вони розвивалися так, що з кінцем кожного тижня доставляли на фронт понад тисячу комплектів білля. Між іншим слід тут згадати п. Ю. Петлюру, яка кожного дня, взявши клаунок полотна від руки, бігла до майстерні, щоб також допомогти в тій праці.

Тяжка доля біженців і ранених козаків та їх невідради матеріальні умовини привели до „Союзу“ заснувати „чайню для біженців і ранених козаків“, у якій при допомозі міністерства військових і галицьких справ доставлявано харчі по найдешевших цінах, а крім цього видавано кожного дня кількадесят безплатних снідань і підвечірків.

Відсутність місця по шпиталах дала „Союзові“ притоку до заснування „притуку для козаків виздоровіли“, які по першій фазі п'ятинного тифу привезені були покидати шпиталі й оставали без даху над головою. „Приют“ містив 200 військових, яким давав повне утримання і лікарську опіку.

Коли важке положення на фронті і внутрішній непорозуміння викликали тертя між урядами Директорії і Диктатури, що перебували тоді в Кам'янці Под., „Союз Українок“ старався якоюсь зблизити оба уряди і в тій цілі влаштував дня 8. жовтня 1919 р. в „Українському Клубі“ офіційний вечір-нараду, в якій взяли участь представники уряду Директорії, уряд ЗУНР, з през. д-ром Петрушевичем, архимандритом Вілгелм (Василь Вишиваний), прем'єр Мазепа, міністр Петрів і інші. В цьому вечорі від „Союзу Українок“ реферували п. С. Русова, Старицька-Черняхівська і Баранова на тему українсько-польських і українсько-російських відносин. Крім того промовляв цілий ряд державних мужів.

Щоби об'яснити долю наших арештованих, інтернованих і полонених у Польщі, „Союз Українок“ у порозумінні з міністерством військових справ і Українським Черв. Хрестом зорганізував і вислав до Польщі місію Українського Черв. Хреста, в якій склад увійшли п. Русова, Черняхівська, д-р Вітошинський і проф. Черняхівський.

Підчас влаштування урядом УНР, т. зв. „тижня козака на фронті“ „Союз“ на запрошення уряду вислав 30 членів до різних міст і сіл під фронтом, з метою розбудження національної свідомості серед українського населення й злочоти нашого селянства вступати в ряди Української Армії.

Коли цей кусень землі, на якому лежала українська влада, був цілими місяцями відтятий від усього світа, коли західні держави переводили безпощадну блокаду України і не допускали до нас навіть ліків, а український народ і військо гинули масово на п'ятинний і поворотний тиф, — тоді то „Союз Українок“ у Кам'янці Под. видав відозву до жіноцтва цілого світу з представленням страшного, безвчужного положення України, з домагання знясення блокади України й дозволу на ввіз ліків. Як відгук на цю відозву одержав „Союз Українок“ письма від жіночих організацій Англії, Франції

Сотні 1000 чі

кажуть усе про те що:

Черевки як кармельки
Винайдете в фірмі „Дель-Ка“
Кожна носив ову, „Дель-Ка“
Кожна інша-наче велька
А на свята Великодні
Тільки нині вони модні
Чи для старших чи дитини
Мають одноцільні ціни.

24⁵⁰ 29⁵⁰ 34⁵⁰ 39⁵⁰

Кожна ціна справжній рекорд
Можна дістати по всіх філіях і заступництві.

Del-Ka

і Швайцарії в запитами, якого роду допомоги бажає Україна.

Тимчасом положення на фронті ставало щораз тяжче. Внутрішня політична боротьба в Кам'янці Под. загострилася. Тоді то голова Директорії, отаман Петлюра, скликав дня 26. жовтня 1919 р. першу державну нараду з участю представників обох урядів, представників будковинської Національної Ради і політичних партій. На цю державну нараду покликано й мене, як представницю українського жіноцтва, й жінку міністра здоров'я п. Одрину, як мою заступницю. Ця державна нарада мала в той час заступати український парламент.

„Союз Українок“ у Кам'янці своєю позитивною роботою здобув собі значіння й пошану в обох урядах, так, що міодно міністерство не приймало жіночих сил урядовців без попереднього поручення „Союзу“.

З початком листопада 1919 р. положення ставало вже критичне. Не зважаючи на хоробрість і велику саможертву обох Українських Армій, не було сили відперти ворогів, що з усіх сторін на нас натискали.

В поглядах обох урядів наступала велика розбіжність. Стали оба окремо шукати союзників. Галичани шукали союзників з Денікіном, а Петлюра з поляками. Створений „Комітет Охорони Республіки“ не був у силі відвернути катастрофи.

Е. Ю. ПЕЛЕНСЬКИЙ.

Від Страстей до Воскресення.

Сайдами давних іконостасів.

У Національному Музею зібрано багато старих ікон XV—XVIII вв., що дозволяють докладно зясувати собі, як наші давні богоугодники розуміли, як відчували і як представляли до величчю містерно. І не диво. Страсти займають у давній українській іконописі окреме місце, і то не лише тематично, що є вповні зрозуміле, але й своїм оформленням.

Великий трагізм події вимагав іншого підходу до ікон, як дельце. Там вистарчали аскетичне обличчя, неперушні молитовна постава, святочний спокій. Тут під подихом зрозуміння важливості хвилини, наслідком глибокого відчуття безміру терпіння, старинний майстер творив скорботні постаті, чіткі вирази обличчя і сильні, часом навіть нервові рухи. Через те віддавна в цих зображеннях є багато реалізму, чого нема в інших іконах того часу.

З айтами виробилися деякі точно означені способи змальовування страстних тем. Звичайно на стінах середньої церкви по обидві сторони іконостасу висіли більші зображення Страстей. Часом трапляється низка менших ікон празничних: Тут ідуть чергою „Тайна Вечера“, „Розп'яття“, „Схід в Ад“ і „Воскресіння“. Коли іноді зображено це все на одній великій іконі: по середині Розп'яття, а по боках низка сцен страстних і празничних. Така збірна ікона уявляла доволі багато незвичних композиційних трудів. Проте, була своя вироблена традиція розв'язки проблеми: або симетричний триптих, нерідко навіть механічно заучений, де окремий ряд творить страсти, а окремий празничні теми, або асиметричне довільне розміщення на згідно відчуттю тлі.

У Розп'ятті, змальованім на іконах-хрестах, цим тлі Розп'яття виходить поза площину хреста, а через те плоский рисунок набирє рис фігуристичний. Є це теж єдиний спосіб цього роду перед відданням до іконопису основ перспективний.

Осердне місце займає тут хрест із Розп'яттям, але згодом щораз більше повертався увага мистців на постать Богоматері. Обличчя мушени може не зраджувати болю. Христос може навіть потішати присутніх, але інакше треба було поставитись до болю жінки, а головне — матері. Бо тут не лише безмежна глибина почувань, але й широчина їх гама від несподіваного знищення надій-щастя, яке заповідав Ангел, до безтямного болю Матері, якої Син у такий спосіб гине.

Цей підхід вказує на широкі зв'язки давньої ікони з давнім письменством, численними містеріями, апокрифами і з людськими голосіннями. Відомо-ж, що канонічні тексти дуже мало говорять про участь жінок при Розп'ятті, зокрема дуже мало про Богоматір. Це розвинулося щойно в інших родах письменства.

Спосіб розуміння тла вказує на деякі впливи народнього побуту на іконописне малярство. Зокрема тло відрізняє перш за все ікони поодинокі стоять. У XV. ст. українська ікона не виходить далеко поза давні візантійські традиції ні в композиції, ні в виконанні. Виразно виступає оце намагання передати якнайкраще — мовляв, богоугодно діло — лініями рисунку і площинами красок, без зайвих причинчиків, просто, але щиро побожні почування, примітивну символіку непоглибленого релігійного світогляду. Основна риса — аскеза-видна в острій заломіх ліній складок одягу, в зображенні лиця з поважним, чи суворим виразом, у спокійній божеській величч, безстрастній навіть супроти страстей.

Архитектура чи кравидне тло надмірно аскетичне: два-три зелені пасма, дві-три червоні плями, не вся трава і квіти. Цікавим являється прим. „Плашенина“ з Жуківки. Посередній тіло Христа, в голові Богоматір, який відповідає другій постаті у ногах. По боках — симетрично — по два ангели, навіть однаковіськи нахлонені. Більше різноманітні є краски. Вржає передовсім ясно-вишнева нам'тка Богородиці, знак, що малює і хотів виразити що постать. Це видно й з виряду лиця. Коли всі обличчя спокійні, в Ней своє п'ятно витиснула біла.

У XVI. ст. місце давньої простоти чимраз дужче займає реалізм і потрохи раціоналізм. Постаті виходять інші, повніші, живіші. Лінії м'якші і заокруглені, краски дібрані у ширшому розмірі, більше нюансів. Замість давніх дешо головатих постатей часом і портретне трактування, хоча все ще старі традиції доволі сильні. Артист щоразто більше присвячує уваги тлові. Це або кравид, або золота площина глибокого ритма симетричними прикрасами, що дає низку нових незаних досі орнаментальних ефектів. Подибується проби і реального зображення природи і постатей, при чому терпіння знаходять належне оформлення.

На великих композиціях Страстей слідне замість площинного простірного зображення, особливе в перспективній установці постатей першого і другого плану. Через те й асиметричні розміщення виходять гармонійно. (Грушівські Страсти).

Поодинокі сцени Ікони чудово зображені у Богородчанському Іконостасі (1698—1705). У Тайній Вечері эпоза реалістичного трактування постатей під подихом західно-європейських течій, пробиваються чіткі вирази обличчя (прим. енергія Юди). Само Розп'яття розмальоване Повном Кондзелевичем реалістично, але з великим відчуттям ваги декоративності тла, чого доказом винна доза, якою обмежене все тіло. Тут і виблання своєрідна символіка: доза виростає із пробитого ребра. Розпучливий біл Матері — стала після довгого голосіння — закам'янілий у своїй величч, рух руки — вимовні аж надто. — З того часу Захід все більше і більше впливає на ікони зображення всіми своїми засобами від багатих життєв образів майстрів до прегарних гравюр.

Супроти величч Смерті, ваги події, коли відкуплювано весь людський рід, інші сцени сходять до менших розмірів і значіння. Цікаво, що в тому числі є теж і само Воскресіння.

(Література: І. Свенціцький: „Іконопис Галицької України“ XV—XVI вв. Львів 1928. Наказом Нац. Музею. — „Ікони Галицької України XV—XVI вв.“ Львів 1920 (альбом). Наказ. Нац. Музею).

(орган „циновничого“ світу, редагований Суворовим) та чорносопівні „Земщина“ і „Русское Знамя“, поруч з названими вже „Московськими Ведомостями“. В 1880 р. повстали „Біржевія Ведомості“ білими ліберального характеру, гарно поставлені власною закордонно-інформаційною службою, „Свободний Народ“ Милкова, Гессена і Струве в 1905 р. міг вийти лише в двох числах; після заборони поліцією змінив назву на „Народная Свобода“, але знову лише на 2 числа. За те від 1914 р. часопис під цією першою назвою мав славу півофіційного органу німецького міністерства. Органом Милкова стала московська „Реч“. З великих газет в кінці мин. віку відістали московське „Русское Слово“. Розклад російської преси від 1917 року змінив би нас здалека. Цей огляд можна хіба закінчити ствердженням, що сьогодні знову російська преса ділиться на легальну „лазівну“ — комуністичну в Росії, — та на нелегальну, у підпіллі чи на еміграції! І нині знову як за Петра Великого чи за Миколи І. за друковане слово грозить у Росії кара смерті! Не дивно, що російська преса, позбавлена свободи, є позбавлена одночасно майже всякого значіння — однаково внутрі своєї держави, в очах власного громадянства, що й назовні, в широкому — світі.

Німеччина.

Початки німецької преси сягають може найдавніших часів, однак історія нинішніх, великих модерних німецьких часописів є мабуть наймолодша. Склалися на це передовсім причини державно-політичного характеру, а саме поділ німецьких земель на малі держави, взаємних суперників і тому без рішучого авторитету для власних земляків і для чужинців. Ось чому берлінська преса, як столиця, не має такої гідності як преса парвська чи лондонська. З другого боку існує в Німеччині від початків н.м. преса така велика сила провінціальних органів, як ніде в іншій державі, при чому деякі з цих провінціальних органів і нині не стоять під оглядом своїх організаційних вартостей, а навіть висоти накладу, нижче берлінської преси. Пряміром служать: „Франкфуртер Цайтунг“ і „Кельнське Фольксцайтунг“, віденська і лйпцигська преса.

Перед появою перших німецьких періодиків уже в середніх віках кружили по великих німецьких торговельних осередках писані листки з відомостями, які купці привозили з далеких країв. Слова закордонного джерела вони мала Венеція. Вістки з Венеції, які нпр. приходили до Амстердаму, тамтешня торговельна фірма Фуггера збирала для писаних інформаційних листків, передбачуваних інтересантами фірми. Подібно діялося у Франкфурті над Менном, Штраасбурзі, Нюрнберзі і Лйпцигу.

Друковані інформаційні листки появились уперше в кінці 16. віку у Франкфурті. З початком 17. віку періодичні часописи мали вже Штраасбург, Відень, Берлін, Нюрнберг, Мюнхен, Лйпциг, Кельн і Гамбург. Однак політично-критичний характер прибували німецькі газети аж у 19. столітті. Берлінська преса почала, вперше зацікавлювати весь німецький загаль за часів

Фридриха Великого. Першою такою газетою була „Берлінське Привілейоване Цайтунг“, заснована в 1721 р. та названа потім (від нового свого власника Фосса) — „Фосське Цайтунг“. З тодішніх провінціальних газет агадали такі: „Кенігсбергер Цайтунг“, „Шлезінг Цайтунг“ у Бреславі та „Магдебургське Цайтунг“. В 1780 р. повстала у Відні „Вікер Цайтунг“. З великих літ. торговельних газет першою була заснована в 1731 р. „Гамбургське Універсальне Корреспонденц“, поширена по всіх великих європейських торговельних осередках.

З часописів, зроджених 18-им віком, поважну роль в історії н.м. преси займає „Коттас Альгемайне Цайтунг“, заснов. в 1798 р. у Пюблінгені та перенесена потім по черзі до Штутгарту, Ульму, Амстердаму та Мюнхену. За ідею загально-німецької єдності боролася перша „Райнське Меркур“, в 1814 р. у Кобленці. Решта нинішньої великої н.м. преси повстала від половини 19. ст.

Зєднані Держави.

Першою в Північній Америці газетою була „Ді Бостон Ньюз“ („The Boston News“) заснована в 1704 р. В 1719 р. появилася теж у Бостоні „Ді Газет“, і в цьому самому році у Філадельфії третя америк. газета, „Ді Америкен Віклі Меркур“. Першим америк. щоденником був заснований у 1784 р. „Америкен Дейлі Адвертайзер“ („American Daily Advertiser“). Із нинішніх найбільше відомих американських газет слід на першому місці агадати „Нью Йорк Таймс“ (1851).

Характер американської преси досить своєрідний. З одного боку вона дуже чутка на етичні моменти, навіть у частині оголошень, а другого боку рекламово-сензаційна політура тяжить не лише на всьому зовнішньому вигляді американських часописів, але й на змісті вісток і статей.

Від американської преси ціпля таж назва „жовтої преси“, на означення сензаційних бульварних, позитивно безпринципних, часописів. Першою газетою того характеру, поставленою на широку стопу, була „Нью Йоркер Ворльд“ („New Yorker World“); першесі ілюстрації у цій газеті були друковані жовтою фарбою, відсиля назва „жовтої“ преси. Творцем системи американської преси був Діозеф Пуайєр. Він вичаїв у 1864 р. в Америці, як лундлар, працював спершу, як наймит і фірман, але вже в 1883 р. купив „Ворльд“ і швидко потім обудував перший в Америці часописний хмародер на 18 поверхів. Потуряючи інстинктам маси та спекулюючи на сензаціях, ця газета дійшла швидко до величезного накладу.

Війком від цього правила — загального „жовтого“ характеру америк. преси — є заснована в 1801 р. „Нью Йорк Івнінг Пост“.

З книжки „Die Weltpresse als Wertmesser der Weltgeltung“ von Harold Schubert, Dresden u. Leipzig 1912, ст. 102, — вибрав і переповів

I. Кєдрин.

Воєнний шум.

Роман Дмовський про пляни походу проти Рад. Союзу.

В усіх єдинопольських часописах появилася цілком статтей Романа Дмовського п. н. „Російські справи“, присвячених актуальним воєнним поголоскам та їхній аналізі. З огляду на особу Романа Дмовського, старого вождя польського націоналістичного табору, теоретика й діяча, який в новітній історії Польщі безумовно відіграв чималу роль, згадані статті викликали го-лосний відгук не лише в усіх польській, але й у найважливіших органах чужинської преси, без огляду на напрямок та характер коментарів. Для нас, українців, ті статті Дмовського подвійно цікаві: 1) вони торкаються поголосок про війну, яка велася би на нашій, українській, території та моглаб змінити політичне обличчя європейського Сходу і 2) раз-ураз кажуть безпосередньо про Україну й українські самостійницькі змагання, як предмет чужоземних воєнних спекуляцій, — очевидно, в освітленні Романа Дмовського. Короткий хід думок цих кількох догнених статтей такий:

Нещастям світу є, що його долю кермують не державні мужі, політики, лише фінансісти, а радше торговельні „комівояжери“. Такі то торговці провадили останню війну й ліпили мир, гадаючи, що самого факту миру досить буде для вилічення усіх ран, війною завданих. Але ось після 10-літ миру показалося, що „оманою є стан реконвалесценції і що недуга є поважнішою, ніж думали“. І „пануючий на політичному овалі комівояжер найшовся у клопоті“. Шукаючи порятунку, почав шораз частіше галпати на „велику зелену пляму“ на правій половині карти Європи, опанований думкою, що відкриття того краю для свободної торгівлі принесло би пільгу. Проголошення „пятиліткі“ — пятилітнього пляну індустріялізації Рад. Союзу (Дмовський вживає лише термін „Росія“), зelekтризувало міжнародних спекулянтів, які відчували загрозу для своїх експлуатаційних плянів. Тому покористувалися першою нагодою, аби розпочати проти Союзу кампанію. Такою на-

МИХАЙЛО ОСТРОВЕРХА.

У сонці.

„Стільки сонця! Осіннього сонця, що весь оком скохнений овід і груди людини одне спільне мають: усміх!“

То й не диво, що ви, хоч на кілька годин, опішете до Венеції, що своїм супокоем прикрашує навіть саме сонце, а лагідність вашу душу. Опішете до неї, мов до чарівної лубки, в якій пахотите той — доки нашого життя — премийний, мрійливий погляд тихих очей.

Так! Ізнову побачити базиліку Марка, що загорнулася у м'яке сонце, мов у тканину простору. Загорнулася у те сонце, якого проміння насичені подихом моря, тремтінням і помахом крил голубів.

Знову ходите — відвідуєте ті венецькі Маловини! З новим захопленням прививається у вашому, вадуману вітху очей Мадон Івана Белліні. Прислухаетесь мелодійно-ясним ліліям рамен, голів жінок Павла Веронезе. То сміється глумливими ставками жінок Йова Тінторетта, яких ясне волосся розсипається пахучим подихом моря.

Що тамну — східної культури утіху — мов серпанок незримий — очей Мадон І. Белліні, ви відчуваєте в сагомах візантійських бань базиліки Марка, що дихають палко-сумними обрисами музуманських просторів, думають важко-соняшними рефлексіями цієї культури.

Цей граціозно-сумний мотив кохул, що прибралася у поривчасті, величезні готичні, у горді та глумі арки романського стилю, то закінчилися у ліній відродження — увесь той пінок інших стилів зараз біля самих бань із низу — мотив цей кохул бачите у творах А. Канови. Позапам'ятайте — ви не чуєте, не дотикаєте вашими очи-

ма в душі його творів: у поставах голів, у легкому, зривному ході його постатей; у мармурі — грудях ви чуєте віддих, тепло. Чи поринути в загалочну — але милу — темноту отвору в піраміді — монумент у церкві Івана й Павла, — якого тінь від супокоем невідомого...

Все і, скрізь живе справжнім життям: нема святих на землі: є люди!

Ось глядіть на великий образ Я. Тінторетта „Остання вечера“ — в церкві Джіорджіо далі Скіявоні — то це звичайна, добра, прощальна вечера. Це так правдиво, земно, що артист мусів дати Христові авреолу, щоб його можна було відізнати в цьому гурті: це Христос! Зовсім не те, що в Леонардовому — образі фреску „Остання вечера“ в церкві Марія делла Граціє у Мілані. — Там, Леонардо, дав своєму Христові лираз, не даючи йому ніякої авреолі. Його асцендент, у цьому гурті, його авреолу бачиться в очах, в устах, у богатимощному рухові рук — Христа. Венеція — це таір народу, що знав, зміг, мусів боротися — уже в перших віках свого приходу сюди, втіваючи перед Атілею — в чудовим законами сафірового моря, вириваючи йому кожний клатник землі. А море, як море: коверзувало!

І витворилася тут зовсім інша культура, якій підставою стали: краса й могутність щоденного життя. В усім — у політичному житті республіки, у релігійному, у мистецькому.

Маларство будиться тут до життя уже пізно. Умбрія в Тоскана — особливо — Фльоренція — вже давно процвітають. Але, як бачимо, то довга вже державна самостійність республіки — перший доза був вибраний у 697 р. — витворила в своєму організмі ті великі, смілі, життєдатні принципи, що стали підставою швидкого розквіту й величчя маларства. Коли пишню вокалі-

тає отсе маларство — брати Белліні, головню Іван, Тіціан, П. Веронезе, Джіорджіоне, Пальма Веккіо, Я. Тінторетто — це був вершок розвою усього життя республіки.

Все їх маларство не живе „релігійними почуваннями вутра душі маларів Умбрії, Тоскани, а красою живого усміху, природи, молодечістю пристрастей“).

Хоч жіночі Тіціана по постаті внідеалізовані, його сильними барвами, то все таки ми в них бачимо: пори, молодечість, мрії за небагачим справжнім. І тільки це є причиною, що ми раз побачивши образи Тіціана, коли наші груди дихнули раз палким і пахучим поглядом лагідних очей його Венери, чи Ресалки — (це друга в „Gem Gal. im Kunsthistor. Staatsmuseum, Wien“) — ми по них тужитимемо: побачити їх хоч ще раз! У них є та непокохана сила нашого життя і велич його!

Аджеж Тіціан уже в останньому році життя — 99 літ мав, як умер — закохався був у дочці Пальми так, що хотів було покинути свою Віоленту!...

...А при березі бється, коверує море! Приходить вище-ближче, прививаючи й підходить до коханої палати дозві. Хочеться, тремтить!

Хто ана? Лисонь дивився на цю гармонічну картину Р. Вагнер і чув у собі музику останнього акту „Омеруку борів“!

Скільки цього захотілого сонця розіллалося по морю! По цих сілжно-білих — ось тепер розквітих від сонця — палатах, церквах, по інших острівцях!...

...Ви аливаєтесь в одне ціле в гимном безжурності й туги!...

Venezia.

МІЛЕНА РУДНИЦЬКА.

Жіночий рух і молодь.

З приводу одного непорозуміння.

I.

Жіночий рух, що в пробній стадії боротьби за рівноправність перейшов у фазу будучої праці для добра громадянства, став уявляти собі на-віч-на-віч перед новою небезпечкою. Поборовши численну опозицію слабодухів серед жіноцтва та відкрити ворожність чоловіків, побачив він перед собою нового, нежалоного противника. Минув час наклепів, глумливих насмішок і кидання колод під ноги; вимовили малолітні і люди злої волі. Здавалось би, що прийшов час, коли жіноцтво всі свої сили зможе присвятити здійсненню великих ідеїстів фемінізму, для якого боротьба за рівні права була нічим більше, як необхідною передумовою праці для нації та людства.

Аж тут появилася на оціні новий противник. Хтож це такий? З котрої сторони грозить сьогодня жіночому рухові небезпека? Хто робить йому закли, хто ставить перепони?

Новий противник — це частина жіночої молоді, кість в кість і кров з крові жіночого руху, це ті, яким старше жіноче покоління промстило шлях до світла, до знання, до громадянського життя, до свободного розвитку їхніх духовних сил, до свободного вияву їхньої волі. І ось сьогодні доводиться нам бути свідками такого дивовижного, гротескового непорозуміння, що молода жіноцтво, яке позитивним рухом збирає свідомі побідою труду своїх попередниць, заперечує своє духовне походження та відкидає, немов зайвий баласт, приналежність до жіночого руху.

Сьогоднішнє розходження між фемінізмом і названою жіночою молоддю — це не лише традиційний, старий як світ, конфлікт між батьками і дітьми, між старим і молодим поколінням. Істота сучасної ворожнечі поміж дочками і матерями лежить глибше. Вона умістовується в зовсім інших, основно змінених умовах, в яких доводиться жити і працювати двом наступачим особі жіночим генераціям. А ці змінні умови втворюють інші психічне наставлення до життєвих проблем, що знова зі свого боку спричинює прірву між „старими“ і „молодими“.

Чи треба пригадувати, яку величавську еволюцію перебувало жіноцтво на протязі останніх п'ятидесяти літ? Чи описувати, яким відносно вузьким і супокійним річищем плало життя наших матерей, який епохальний переворот відбувся у житті теперішньої генерації і серед яких засадничо інших обставин виростає і входить у світ нова жіноча генерація? Чи ж дивниця, що епохальні зміни викликають напруження непорозуміння і конфлікту?

Те, що для одної генерації було ціллю аматів, для другої стало вже провідним етапом, — що для одної було гаслом, те для другої стало самозрозумілим буденним явищем, стало насущним хлібом їх життя. А насущний хліб ніколи не був і не може бути ідеалом для молоді. Різниця між відношенням сучасного і молодого покоління до ідеї жіночого руху це різниця між палкою вірою піонерів і неопітив і з другого боку: вірою пересічної, сірої маси наслідників.

А проте нема сумніву, що життя вимагає тягlosti праці, воно вимагає зв'язку між нинішнім і завтрашнім жіночим світом. Зокрема для жіночого руху питання т. зв. молодяка, це як для кожної ідеологічної струї, питання його майбутності. Тому й не диво, що провідниці жіноцтва з журбою думають про те: хто після них вестиме далі розпочату ними працю? Іх дивує і болить ця легководушність, з якою молодь заперечує їхню працю і відвертається від їх ідей, ця поверховність осуду, в якому нема ні тіні зроуміння для сутніх питань жіночого руху та його історичного розвитку.

Молодь має право бути легководушною. Але вона не має права видавати осуду без знання справи. Її обов'язком є зазнати собі з явищем перед його оцінкою і молоді літа не можуть бути оправданням для ігноранції. Бо в ігноранції лежить, на нашу думку, причина розходження молодого жіночого покоління з фемінізмом.

Поширюється між молодим жіноцтвом неправда, нічим не обоснована легенда, немов завданням жіночого руху — боротьба з муштинами, або боротьба за привілей для жінок, немов-то його мотором — жіночий егоїзм. Іншим разом чує з уст жіночої молоді твердження, що з менту, коли жіночий рух добув політичну рівноправність, то одночасно втратив рацію свого існування, бо досягнув своєї остаточної мети. Тому геть з фемінізмом, геть з жіночим рухом, геть з жіночими організаціями!

На основі яких фактів, або на основі яких наукових творів, діяло молоде жіноче покоління до такого хибною розуміння фемінізму — Бог його знає. Воно не завдає собі труда по-знати собі з основами жіночого руху, не вгаблюється в проблематику сучасного фемі-

нізму, спричинену фактом, що він з ролі „опозиційної партії“, яку донедавна займав у громадянському житті, перейшов від часу політичної рівноправності жінок, до позитивної роботи, до ролі партії, яка бере на себе відповідальність за долю нації. І ось у такому моменті малоб молода генерація відмовити жіночому рухові своїй підтримки, в такому моменті малоб нам забракнути наслідників?

Ще раз і ще раз треба повторити молодому поколінню ті самі правди: що істотою жіночого руху не є боротьба за рівні права, ні добування якихнебудь зверхніх користей. Це є лише необхідна передумова, щоб жінка могла сповнити своє покликання, виконати свою велику роллю в громадянстві. Фемінізм вірить у це покликання. Як жінка сповнить свою місію? — це лежить у руках майбутніх жіночих поколінь. І тому жіночий рух ще не є при меті, навпаки він щойно в початках.

II.

Пригляньмося ще, чи і як цей конфлікт між двома жіночими генераціями проявляється нашому ґрунті. З жальє треба ствердити, що позначки цього конфлікту вже помітні та що вони мають аналогічні джерела і прибирають аналогічні форми, як в інших краях Європи. Серед деяких кругів нашої жіночої молоді бачимо боротьбу з фікціями, боротьбу з вітраками, стрічаємо відомі пересуди проти фемінізму.

Деякі представники молоді змовляють у громадянство, що істоту немовто якась принципальна протилежність між жіночим рухом і інтересами нації. Стерджується в спосіб найбільше легководушний, бо навіть без поверховного знання фемінізму, що „всіх феміністичних ідей для нашої жіночої молоді чужі“. Це непорозуміння тим більше шкідливе і болюче, що виходить воно з активніших кругів наших студенток, які хочуть „працювати для справи визволення своєї нації“. (Гляди звіт зі з'їзду студенток п. а. „Молодь організується“ в ч. 14. „Українського Голосу“).

Українське жіноцтво стануло до співпраці в громадянському житті в незвичайно відповідальний і важкий для народу момент. Підготувати його до цієї ролі, втягнути широкі і шораз ширші жіночі маси до громадської праці, до народної служби — ось величезне завдання жіночої організації і всіх свідомих інтелігенток. Чи наші студентки працюють корисно для цієї цілі, поширюючи туманні погляди про уявлену протилежність між жіночим і національними інтересами? Для провідниць українського фемінізму боротьба за жіночі права була завжди рівнозначна з боротьбою за право участі в народній праці. Майбутнє кожної нації залежить сьогодні в такій великій мірі від свідомості жіноцтва, а життя кожної жінки зв'язане так тісно з громадянством, що істоту повна згідність інтересів жіночих з національними. Поняття доброї патріотки і свідомої, активної громадянки є сьогодні рівнозначні. „Праця для справи визволення своєї нації“ не перериває феміністичним ідеям, навпаки, вона йде по лінії феміністичних ідей, бо коли фемінізм прямує до вияву всіх творчих можливостей жінки, то тим самим він скріплює життєздатність і міць нації.

Треба ще ствердити, що молода жіноцтво, поборюючи фемінізм, попадає в суперечність. Сам факт, що ця жіноча молодь організується в окремих жіночих гуртках, що вона шукає за новими організаційними формами праці і обміну думок, є найкращим доказом, що жіноча молодь — свідомо або несвідомо зв'язана нерозривно з жіночим рухом. Окремі секції і союзу студенток, окремі курії старших пластунок, — цеж ніщо інше, як зовнішні прояви жіночого руху. Сам же жіночий рух, якого відпекуються наші дівчата, живе в них, і свідомо або несвідомо творить складову частину їхньої істоти. Хай наша жіноча молодь не соромиться бути феміністками, бо бути феміністкою в нинішньому розумінні цього слова, значить: бути собою, бути вірною собі, бути в своєму світогляді і в шоденному житті, у відношенні до інших жінок і муштин — автономною особовістю.

Чи молода жіноча генерація відіграє належну роллю в студентському житті? Чи ставиться з належною повагою до своїх студій і до свого майбутнього зв'язання? Чи здає собі справу зі своєю відповідальністю за майбутнє нації?

Від відповіді на ці питання залежить, чи і в якій мірі воно стверджує собою правдивість ідей жіночого руху.

З нагоди надходячих свят порукає фотографічне заведення „H I R S Z“

артистичні знімки по найнижших цінах.
П'яв, вул. Жовківська ч. 5.

годою стали релігійні переслідування у Союзі та поклики Апостольської Столиці. Всі дотеперішні більшовицькі жорстокості міжнародного ком'юністичного не зворушили, аж раптом він, сам жид або недовірок, запалав святом обуренням на упослідження релігії! І ком'юністичний став бойовничий. І враз представники світового торгу, промислу й фінансів стали викладати потребу збройного походу проти Союзу, ба навіть інформувати (на вухо!) людей, що десь там на якійсь нараді фінансистів такий похід вже порішений. Рад. Союз („Росія“) мав би розпастися чи то на низку ком'юністичних Союзу Народів, чи мав би бути роздарцьований поміж чужими великими й меншими державами. „Є знаменною річчю, що в усіх тих помислах пробивається думка не тільки про повалення Союзу, скільки про появлення Росії“. Однак бойовничі фінансистів є люди реальні. Не думають вони зовсім втягати у війну власні держави, лише повирити цю операцію — Польщі. „Як-ж примача? Ано Польща при поділі Росії дістане землі на Сході. Ці панове в приватних розмовах кажуть це зовсім поважно, пересвідчені, що ми навіть не спитаємо себе, чи нам ті землі потрібні“. У Польщі цих поголосок і комбінацій не беруть поважно, але сама кампанія поважна і тому не сіді її легковажити. Справа тим складніша, що цікавляться нею німці, але не лише фінансистів, а й політики. В Німеччині найбільше ентузіастів протисовітського походу Польщі. Німеччина мріє про безпосередній територіальний зв'язок з Росією. Його можна встановити після відібрання Польщі Поморя та загарбання Литви. Великий політичний німецький плян був вже раз виявлений у берестейському мирі. Цим пляном є відібрати Україну від Росії, примусити Польщу зрентися в користь України „земель населенням рускої мови“ і ту Україну „в цій чи іншій формі зробити своїм протекторатом, так, як сьогодні дається протекцію усім українським роботам“. Зрештою, одні німці раді помагати Польщі, як активний союзник проти Росії, інші знову раді напасти зпозаду на Польщу й допомогти Росії до нового поділу Польщі. За дозвільшення Німеччини на союзників, Польща мала би віддати їй Поморя (затримала би вільний порт у Данцігу чи німецькій Гдині), зате дістала би українські наддніпрянські землі; Німеччина на це згодилася би, в надії, що Польща ними „задавиться“. Тим легше було би приготувати на близьку будучину велику Україну, чим більше Польща закомунілась би нині на східні землі. Цей плян особливо популярний серед німецького католицького центру, який нині є в Німеччині при владі. Полікві уважають скрізь за нарід, якому можна тесати кілки на голові. Однак не знають у світі, що колиб найшовся у Польщі політик, який серед якихнебудь обставин хотів би віддати Німеччині Поморя, дістав би кулю в лоб. „Подібно скінчив би кожний, хто, йдучи всупереч волі народу, на якунебудь шляху наразив би Польщу на змарнування того, що вона після світової війни віднабрала“. Протисовітський похід був би злочинним і глупотою. З ментом пробудження Китаю раз на завжди скінчився гін Росії на захід, бо вона мусить еско увагу й енергію витратити на сході. „Політика відірвання від Росії великої України була в останньому десятилітті і може бути надалі лише політикою Німеччини, яка змагає до знищення і Польщі і Росії та зраджує інтереси європейської цивілізації. Бо Росія має перед собою велику історичну роллю, роллю буфору поміж двома світами, європейським і азійським. Малий, слабкий народчик тієї ролі не виконає“. Накресленню ясних напрямних закордонної політики стоїть на перешкоді внутрішні положення Польщі. Найслабша і жалюгідна є позиція уряду, про який ніхто не знає, що він задумує. В Москві саушно жалюються. На ці справи треба кинути повне світло.

Стівки Дмовський. До цих його виводів ще повернемо, бо тема аж надто цього варта. Тоді теж зрештою станове місце інших польських таборів.

Складайте жертви на оселю українських робітників пера в Яніні!

Вага символіки.

Великдень є найбільш символічним з усіх свят. Сама церква вважала Великдень не лише святом воскресіння Христа, але й символом перемоги життя над смертю, добра над злом, правди над неправдою. А що символізм відіграв і відіграє чималу роль у житті людства, хочемо привертити йому кілька слів.

Символ — грецьке слово (σύμβολον). Первісно означувало воно дві частини собі відповідні й до себе прилягаючі частини — половини — одної й тої самої таблички, чи одного й того самого перстень. У святих кивках заключеної дружини давав приятель приятелю одну частину символу, задержуючи собі другу в тій цілі, щоби в кожній хвилині, у всіх нагодах життя, навіть після літ, могли вони себе пізнати по цих частинках символу. Рівночасно частини одного й того самого перстень чи таблички були доказом і видимим знаком дружини.

У цьому первісному виді має символ подвійне значіння: як знаком розпізнання й образним представленням, змисловою формою абстрактного поняття й ідеї.

Це подвійне значіння задержав символ до нині.

Зі символом в обох видах стічаємося вже в первопочинах людської культури. Згодом символи набирають щораз більшого значіння, зокрема в духовому житті. Релігії всіх народів пересякли символізмом. Те, чого людина не могла поняти звичайним розумом, старалася представити собі в образній, символічній формі.

Символи життя, смерті, добра, зла — наочно у всіх релігіях. Погоанські містерії, християнські богослуження є не лише наскрізь символічні, але й доступ до них мали лише ті, що могли виказатися знаками розпізнання — символами. Риба була знаком розпізнання й символом перших християн, таким самим знаком став і хрест. Взагалі християнство є незвичайно багате на символи.

Та не тільки релігії вживають символів. Широке припоровлення мають символи у всіх ділянках життя. Ціла людська культура опирається на символи. Чим іншим є букви як не символами звуку, письмо, що є символом мови, ноти — символами тону? Чим була би математика, хемія, астрономія й інші науки без символів? Не може обійтися без символів і мистецтво.

Чимале значіння має символ в організаційному житті суспільності. Родинні прізвиська та герби є символами в обох своїх значіннях, себто є знаками розпізнання й уяви. Родова відзнака заважала й гуртувала біля себе всіх членів роду, родовий герб ставав святістю, талісманом, символом у вужчому розумінні роду. Державний чи національний герб, державні чи національні кольори були знаками розпізнання на полях бою, але рівночасно ставали символом народу чи держави у внутрішньому розумінні. Цей символ зєднував націю й державу в одну цілість, за цей знак, що був символом Батьківщини, наклали головами мільони людей.

Державні й національні знаки мають непереможний, fasciующий вплив на членів націй чи горожан держави, а в першу чергу на війсьکو. Задані в чорних орлих дійшли римські застави аж до Карпат і ген на північ до британських островів. Срібний півмісяць віс фанатичних мусульманів на півдні Європи. Орли Наполеона довели до Вічного Міста, задопотіли над маєстатичними пірамідами, добились навіть до сківаної морозом Москви. Британський лев дав силам Альбіону силу панувати над широкими морями. Українські державні символи: знак Нептунів, золотий тризуб колихався на хвилях Чорного Моря, небесний полководець Архистратиг Михайло й королівський маєстат Льва додавали нашим предкам відваги захищати українську землю й Європу від завою азійських орд.

Віся прапорів військових частин вивазувалися завжди найважливіші бої, — а той, хто здобув прапори, здобував звичайно й поле бою. Утрата прапорів рівнялася звичайно програній битві, але узяти ворогові, програти битву було меншим нещастям, як втратити прапор. Це теж вага символіки.

Пала держава — падує разом з нею й державні герби та краски. Звичайно першим завданням переможця є уступити зі загарбаних земель їхні прапори й герби, свідки і символи самостійності чи приналежності до материка, а на їх місце насадити свої герби й кольори. Переможець нищить символи цих земель, бо не хоче, щоби знак цей нагадував переможеному, що їхня держава там де ці прапори євобідно поважають.

Національні символи це горлість, святість нації, переказані предками, осяячені їхніми змаганнями й кров'ю цілого ряду поколінь, — це символи живучості й сили нації. Не дивно, що першим завданням червоної Москви на Україні була заборона уживання українських національних і державних кольорів. Не дивно, що більшовики виводили безоглядну боротьбу жовто-блакитному прапорові й тризубові, бо вони є символами незалежності української нації.

Символи, як знаки розпізнання й як способи унаглядити ідеї, сповняють велике завдання в організаційному житті нації й пера, у великій мірі, причиняються до перемоги ідеї, яку представляють. Німецький соціолог Роберт Міхельс, аналізуючи історію й ідеологію фашизму, підкреслює те велике значіння, яке має символізм для розвитку фашизму. Між іншим у своїй творі „Соціалізм і фашизм в Італії“ цитує за „Базелер Нахріхтен“ з жовтня 1923 р. ось що:

„Не можна собі уявити фашистів без чорної сорочки й сірозелених штанив і якщо завтра прийшло би Муссолініному думка заборонити фашистам носити зявразі дещо понурий, але незв. шасивно скомпонуваній однострій, то цей заваз був би його найхитрішим і фатальним посуненням. Соціалісти запізно зрозуміли, який великий промах зробили, що не зуміли пірвати й сполти маси якоюсь шасивно вибраним зовнішнім знаком розпізнання. Одліж робить не лише людей, але й фашистів“.

Якщо символізмом в організаційному житті послуговуються великі державні народи й він приносить їм великі успіхи, то наскільки більшу роль може відіграти аміло припоровлений символізм в житті бездержавної нації?

А ми, на жаль, мало звертаємо на це уваги.

Г. ЛЕ БОН.

Думки з сучасної доби.

Приписувати іншим такі самі почування, якими ми керуємось це значить: відобразити собі змогу зрозуміти інших людей.

Тому, що характер і інтелігенція рідко йдуть у парі, тому погодитись з тим, що найкраще вибрати на приятелів людей з характером, а на знайомих особи з інтелігенцією.

Погляди більшості людей основані не на аргументах, а на почуваннях ненависті, симпатії й надії.

Занадто консервативний нарід — невідхильно засуджений на агальній революції. Тому, що він не асиль еволюціонувати, мусить перетворюватись потрясіннями.

Провідники революції вірять, що завжди йдуть за розумом. У дійсності вони слухають сил, що йдуть від заворушень, містичних і колективних, яких і не підозрівають.

Єдині трішки революції це революції в царині думки.

Умова зараза є наймогутнішим чинником пропаганди революційного руху.

Народи важко обходяться без вірувань та ще важче без формул.

У багатьох людей слово випереджує думку. Вони знають аж тоді, що думають, коли почули, що сказали.

Доля народу більше залежить від його характеру, ніж від його розуму.

Політичні розбіжності народу, якого національна душа вихована на тривких підвалинах, хутко затирається перед неаікими загальними інтересами.

Зі спортового життя.

Україна—Чорні.

Змагання України з ліговими Чорними відбудуться у Великодній понеділок 21. д. м. на грищі Чорних. Початок: год. 11. передпод.

Спортові ігрища Сокола IV.

Дня 25. травня ц. р. уладжує Сокола IV, у Львові спортові ігрища, а саме біги та спортові гри, як відбиванка, кошівка та копаний мяч. У змаганнях візьмуть участь рівнож наші спорт. дружини з провінції, тому львівські аржунини, які схочуть взяти участь в ігрищах, повинні до них пильно підготуватись.

Відгукі дня.

Великодні побажання.

Свято Воскресіння — свято весни, обнови, пробудження руху, відруху, розмаху... Зявляються остаточно змучена зимою земля з ледяних оковів, оживають — як сказав поет — дуги, діброви, повно галасу, розмови і пісень в чагарнику...

Так менш більш починаються ці великодні статті. Ніколи професійний публіцист чи статтійний аматор не почувався так дуже ваітним у нові думки, ідеї і вислови, як під Великдень, „коли відписує зі старих річниць одного часопісу великодну статтю до другого. Чомуж не можна і малому фейлетоністові почати так великодного фейлетону, тим більше, що постоювання нікому ще в нас нег пощадавали, ні в пресі, ні на вічах, ні на зборах, ні на засіданнях. Отже:

Свято Воскресіння — свято весни, обнови, пробудження руху, відруху, розмаху і т. д. і т. д., як це вже неодни сказав, а я непотрібно повторюю. В тім часі будиться природа і зближені до природи люди з зимового сну до нового життя. Все розгальдається за новими шляхами, писаними і через мале і через велике „д“.

Тому не від речі буде, а нагоди весняного свята, побажати всім нашим установам і пристановишам усього того, чого вони собі певно самі бажують.

І так:

„Дністрові“ — щоби виступив з берегів... Руської алуції.

„Зем. Банкові“ — щоби ціла дирекція дістала крилошанські відзнаки.

„Центро-Банкові“ — щоби дістала контролю над „Міжнародним Репараційним Банком“.

„Центро-Союзіві“ — більше вель.

„Маслосоюзіві“ — щоби ту бриндзю, яку бють установи в каменіці Ринок 10, міг продавати в краю і за границею.

„Народній Торговлі“ — а нагоди 50-літнього ювілею — отворення філії у Львові.

„Сіль. Господареві“ — Святоюрських аятіфундів.

„Наук. Т-ву ім. Шевченка“ — голови з головою.

„Союзіві Українок“ — нових провідниць: Блянки Рудницької і Мілени Баранової.

„Рідній Школі“ — патентований автомат до видушчування пожерт з патентованих патріотів.

„Просвіті“ — Якова Оренштайна на директора видавництва.

„Червоній Каліні“ — щоби знайшла українського Масарика.

„Націон. Музеєві“ — мошів з Печерської Лаври, незаконно вивезених підчас рос. окупації разом з „Колокольнею“.

„Народній Справі“ — Коровичого Штайнаха.

„Новому Часові“ — менше сирватки, а більше молока від корови („Народньої Справи“).

„Новій Зорі“ — генеральної абсолюції для редакторів за всі минулі і майбутні гріхи.

„Новим Шляхам“ — нових анонімних співробітників.

„Літ. Наук. Вісті.“ — більше політики.

„Неділі“ гураганів, вульканів, морських вулків, пошести на славних людей і спільної зникли Франц-Йосифа, Распутіна і Валентіна.

„Раді“ — Троцького до збирання анонсів.

„Силі“ — більше свободи.

„Свободі“ — більше сили.

„Укр. Голосові“ — щоби позбувся пеленок.

„Громадському Голосові“ — більше голосу в громадських справах.

„Ділові“ — і цього і того і тамтого, одним словом: Всього кращого!

А загально всім людям доброї волі і широкого серця — щирої волі і доброго серця. Амінь.

Галактіон Чіпка.

НОВИНКИ

— З НАГОДИ ВЕЛИКОДНЯ УСІМ НАШИМ ПЕРЕДПЛАТНИКАМ, ЧИТАЧАМ І ПРИХИЛЬНИКАМ БАЖАЄМО ВЕСЕЛИХ СВЯТ.

— Всім своїм клієнтам Христос Воскрес! бажав фотограф Л. Янушевич, Львів, вул. Віни. Поля ч. 1., тел. 59—60. 1895

— Відкриття сезону в Черчі. І-ший сезон у Черчі починається з днем 11. червня. Проспекти та інформації висладе на окреме бажання: Заряд Живця в Черчу, пошта Рогатин, або Дирекція Мін. Живця „Черче“, Львів, Ринок 10/1 (Центробанк). 1903

— Українська книгарня і антикаарня кооп. з обм. відпов. в Зборові отрим помідомляе про відкриття та ведення торговаї книжками і канцелярським приладдям та кольпортажі часописів. 1901

— Дві театральні вистави Союзу Артистів „Союз Артистів“, в якому згуртувались наші кращі артистичні сили, знаючи, що підчас великодных свят українське львівське громадян-

ny zarobek" Krzywostolowica, Lwów, Legio-

Присилайте передплату!

Цукор -- це здоровля.

Цукор -- це сила.

Солодкі горілки.

Нехай мене Бог стереже, щоб я мала когонебудь намовляти до пияцтва. Пияцтво це отрута для душі і отрута для тіла. Тому хто не горілку або інший алкоголь, повинен зберігти міру, повинен їх уживати, щоб розгрітися у мороз, для відпочинку при змученні тяжкою роботою, для оживлення і додання доброго гумору при баченні. Кожна газдиня і кожний газда, що дають за приличну плату гостей в їхній хаті, за пошану до тої хати, не повинні цим гостям перебрести міру, ані сам не переборщить, уважаючи, щоб напийком був присмаком, веселим підбадьоренням, а не причиною щоб заломорочити себе і діти до озверіння.

У нас ніколи свята, христини, весілля не обійдуться без напійки, але треба їх уживати вірно, щоб вони були насправді смачні, можливо здорові і не дуже дорогі. Жінки і дітвора воліють солодку водку ніж чисту — і мушкетери радо пили би її, якби не пересуд, що це жіночий напій. Цього пересуду треба вникнути, бо цукор, що йде до водки, є доброю вітчиною, доліе гумору і сили. Солоджені горілки, є менше сильні, додає смаку працюючому чоловікові і веселості при забаві. Річ у тім, щоб вжити до цієї солодкої горілки сорозді цукру. Більшість дешевих солодких горілок, що продають по малих містечках, заправлені сахариною і бульбінним сиропом. Сахарина дає надмірну солодість, бульбінний сироп густоту, — тому перша є просто шкідлива для здоров'я, а другий вправді ні, але мало пожиточний. Крім цих двох додатків, дають ще і інші пахощі, що мають заступати смак олов'я, коріння, хоч ці пахощі не завжди шкідливі. Накінеш ці горілки і лікери є штучно фарбовані різними фарбами, і чим ці кольори яскравіші, тим більше треба їх боятися. Вкінці солодка горілка є значно дорожча, — не раз вдвоє а троє дорожча від не-солодкої.

Тому добра, дбайлива і запобіглива газдиня, що хоче оминути великого виватку, заховати здоров'я своєї рідні, мати на кожний пошану засіб смачного напійку в хаті, щоб додати сил або розгріти з дороги чи праці мужів або синів, почастувати несподівану гостю, заставити відповідно сіла на загальній чи родинній святі, — повинна подавати лише солодкі горілки і заправляти їх в хаті.

Цукор у нас є одним з найдешевших споживчих середників, коштує майже на половину менше, ніж м'ясо і ледяні пістори. Разом з тим, що добра мука або каша. Тимчасом цей цукор є нічим незаступленим джерелом сил і енергії і на ньому не треба економити. Другим середником до виробу здорових та смачних домашніх горілок — це олов'я. Лісні олов'я, або з власного саду, свіжі або сушені, дають горілкам не лише смак і колір, але водки з ними є значно здоровіші, ніж горілки з корінням. Зрештою в богато випадках можна отримати олов'я з корінням, через що горілки стають сильніші. Вкінці до роблення солодких горілок уживаємо моно-полевого спирту, а не вареної ослабленої горілки. Це дає велику ошадність. Солодкі горілки, добре приправлені цукром, не повинні мати більше як 38—40 проц., а що чистий спирт має 96 проц., то з пляшки спирту одержимо яких 2 $\frac{1}{2}$ пляшки солодкої горілки. Така солодка горілка має завдяки цукрові скріплючі і вілжачі прикмети значно сильніші від незаправленої горілки. Залежно від того, скільки даємо олов'я і цукрового сиропу, дістаємо звичайну солодку горілку, наліянку або лікер.

На звичайну солодку горілку даємо на пів літри спирту, сиропу з пів літри води і 20 дкг. цукру і пів склянки якогонебудь овочевого соку, витисненого

з малини, вишень або синиць. Задля браку овочевого соку можна дати пів склянки міцної ароматичної кави. Можна рівнож розпушенням на половину з водою спиртом налити на кілька днів пригоршу сушених сливков, яблук або грушок і доперва, коли це остойнеться і набере коліру, змішати його з сиропом, зробленим з 20 дкг. цукру і пів склянки води. На всякий випадок з пів літри спирту будемо мати літру та чверть солодкої горілки. На наліянку треба зсипати до кубка малини, вишні, черешні, ягresti або санки, алявши це спиртом, так щоб все в ньому було замочене, добре закоркувати, залляти корок парафіною або осмолити і поставити кубок на сонці або в теплім місці. По місці або навіть по двох наліянку цю можна вілжати. На кожну літру наліянки заварити літру води з пів ккг. цукру, залляти цю наліянку до горячого сиропу, дати, щоб вистигло, після порозалляти по пляшках і сильно покоркувати. Наліянка є найліпшим алкогольним напійком.

На олов'я, котрі лишилися в кубку, поспіпати на кожне кілька олов'я — 40 дкг. цукру, добре перетрясти цукор з олов'ям. Після заткати добре корком, поставити на сонці або в теплім місці на місяць або й більше. Тоді цукор розтопиться і витягне решту алкоголю з олов'я. Коли злізимо цей пилин, одержимо добрий лікер, котрий нічим не різниться від найліпших купних.

Дорогі газдині, коли будете користати із еказівок тут поданих, пам'ятайте, що горілок можуть уживати лише старші. Не давайте навіть пробувати дітям, хочба найсолодшої горілки. Давайте їм їсти цукор, навіть у більших кількостях, бо від цукру набирають сил, здібностей до науки, скріпляються кости, але горілка навіть солодка є для них лиш отрутою.

Уживайте пасту до взуття

лише

„ЕЛЕГАНТ“

бо не лише консервує шкіру, але і дає найкращий полиск.

1900

Львів, вул. Кордецького 51. тел. 60-04.

ЧОРНИЙ КРУК

повість з часів визвольної боротьби, написана Федір Аудіо

яке видання видавництва кооперативного видавництва „Хортиця“ й продається по всіх книгарнях. Ціна 2-40 зол. Хто замовляє безпосередньо у видавництва в Краї, за пересилку не платить.

Замовляти:

Львів, вулиця Руська ч. 3. III. поверх
Українське Товариство Допомоги Емігрантам.

1843

НАКЛАДНЯ SCHERL у БЕРЛІНІ

поручає слідуючі свої видавництва: Berliner Lokalanzeiger, Der Tag, Berliner Nachtausgabe, Der Montag, Die Woche, Die Gartenlaube, Filmwelt, Sport im Bild, Scherl's Magazin, Allgemeiner Wegweiser, Praktischer Wegweiser.

Адреса всіх видавництв така:

BERLIN SW 68, Zimmerstrasse 35—41.

В перелісті треба зазначувати:

Ausland-Abteilung. Місця платності в Польщі: Банк для торговлі та промислу, Познань (чекове конто в ПКО ч. 200.490).

Почтове конто у Берліні: Berlin, N-o 3.111.

22—2

НЕБУВАЛІ КОРИСТИ для точних передплатників „Діла“.

Що кварталу льосовання нагород!

Вже 15. червня ц. р. візьмуть участь у льосованні нагород усі передплатники, що не будуть мати ніяких задегностей у передплаті.

Виграти можна бібліотеку: вартості 100 ам. доларів, дві: по 25 ам. доларів, десять: по 10 ам. доларів і десять: по 5 ам. доларів.

Хто хоче, тому платимо за виграну бібліотеку готівкою.

Поручаємо всілякі тартакові матеріали, як смерека — ялиця

так столярські, як і будівельні.

Тартан ЗАРВАНИЦЕРА в Калуші.

1617 5—7

ВИСИЛАЮ поштою гарні, вибрані гриби (найменше 5 кг.) по вод. 50.— 1 кг. — Сливкові повинні на цукрі а 5 кг. фасках за вод. 15.—. Волоські оріхи в 5 кг. мішочках за вод. 25.—. Правдину овечу бриніаю в 5 кг. фасках вод. 15.—. — Франко за поспілатою. Мендель Штуммер, Косів, в Коломні. 1708 10-10

Мужеські капелюхи

в наймодніших фасонах і колірах

P. C. Nabiga — Відень

A. Pichlera — Грац

Goepperta, Hückla та з богато інших фабрик на

всесвітній і літній сезон уже наліжили в великій виборі.

АНТОНІ КАФКА

1847 Львів, вул. Галицька ч. 4. 3-3

Хліборобська криза

навістила наш край. Доцільно будемо боротися з цією кризою тоді, коли розвинемо у нас молочарський промисл. Успіхів можемо надіятися тільки в тому випадку, коли це буде справжній молочарський промисл, розбудований за фаховою порадою і при допомозі однієї нашої Централі

Краєвого Молочарського Союзу

„МАСЛОСОЮЗ“

В противному випадку можемо наразитися тільки на шкоду і втрати. Просимо проте перед основанням молочарень безумовно звертатися по інструкції тільки на адресу:

„МАСЛОСОЮЗ“ ЛЬВІВ, вул. КОСЦЮШКА ч. 1 а.

Передплачуйте наш фаховий орган

„КООПЕРАТИВНЕ МОЛОЧАРСТВО“

де найдете всякі поради, не тільки, як працювати в молочарнях, але теж важні поучення для самих доставців молока.

Ніяке господарство не може обійтися без цього часопису.

Передплата на цілий рік виносить 3— зол. — Для кооператив передплата за перше число коштує 6— зол. в рік. — Дальші числа по 3— зол. в рік.

1873 1—1

Найліпша молочарська машина для господаря, це:

ВИРІВКА „DIABOLO“

фабрикована в Швеції з найліпших матеріалів.

Сотки тисячі рільників уживає її.

15-літня гарантія. — Догідні сплати!

Можна набути у місцевого заступника або просто в фірмі:

DIABOLO-SEPARATOR.

Спілка з обм. відповідальністю.

1877

Варшава, Львів, Познань, Краків, Вільно, Бересті н/Б., Рівне Вол.
Королівська 23. Академічна 4. Вулька 14. Покільська 10. Гданська 6. Стожковича 25. 13. Дня 19.

ЗЕМЕЛЬНИЙ БАНК Гіпотечний

Акційна Спілка

ЛЬВІВ, вул. СЛОВАЦЬКОГО ч. 14.

Телефон ч. 3-82, 52-92 і 75-32.
Конто в П. К. О. ч. 149.800.

Адреса телеграфічна: Землебанк-Львів.
Жировий рахунок в Банку Польським у Львові.

Акційний капітал зол. 5,000.000. — Власна каменниця.

ВИКОНУЄ всякі банкові чин-
ности,
ПОЛАГОДЖУЄ перекази за
границю до всіх місцево-
стий світа,
ПЕРЕПРОВАДЖУЄ інкасо
у всіх місцевостях в краю
і заграницею,

ПРИЙМАЄ і ВИПЛАЧУЄ
вклади в золотих і дола-
рах,
КУПУЄ і ПРОДАЄ цінні
папері, девізи, валюти
по курсі дня — на най-
корисніших умовах.

1—1 1875

У всіх краях Європи і Америки
власні кореспонденти.

КОСИ
О
С
И

ГОСПОДАРИ!

Пам'ятайте, що добра коса шадить Ваше здоров'я і працю. Тому не купуйте дешевої тандити на ярмарках і у агентів, заки не оглянете і не випробуєте у Вашій Кооперативі

КОСИ

з охоронною маркою

„Центросоюз — Львів“

Коса наша є з найкращої стирійської сталі, подвійно вогниво гартована, зі сильною пяткою й тонким полотном, галицької форми, дуже легка і зручна!

Центросоюз дає повну гарантію за добру якість коси з охоронною маркою, вибитою золотими буквами на синій пятці.

КОСИ
КОСИ
КОСИ

Всім Шановним Від-
борцям і Прихильни-
кам бажаємо Веселого
„Христос Воскрес“!
„Фортуна Нова“

1876

ЛЬВІВСЬКЕ

ТОВАРИСТВО АКЦІЙНЕ БРОВАРІВ

поручає свої знамениті вироби:

ПИВО експортне, ясне

ПИВО баварське, темне

ПОРТЕР-Імперіаль

Скрізь можна дістати!

Скрізь можна дістати!

ПОЗІР і з огляду на конкуренцію просимо звертати увагу на етикету, пляшки й корки.

1862 2-2

Розвиток рідного промислу,

Піддержуйте рідний промисл!

це розвиток народу!

Увага!

Свій до свого!

Не купуйте дзвонів по чужих фірмах, які Вас використовують, а в додатку дають Вам дзвони з ліхої криві.

Найкращі, найтреваліші, а крім того гармонійні й мельодійні ДЗВОНИ дістанете лише

в одиниць в краю

українській ліярні дзвонів

МИХАЙЛА БРИЛИНСЬКОГО

у Львові, вул. Замарстинівська, ч. 41.

Телефон 63—56.

Солідність фірми стверджують численні похвальні листи, якими Фірма може похвалитися.

ПОХВАЛЬНИЙ ЛИСТ.

Поважаний Пане Брилинський!

Громадяне села Збоїська складають щирою дорогою шпирю подяку за виконання Вашою фірмою дзвонів і бажаємо Вам з широго серця успіхів у дальшій Вашій праці.

З поваженням
Парохіян села Збоїська.За Комітет збирання на дзвони в Збоїсках.
Евстахій Парак. — Мих. Циган.

1910

1-1

УКРАЇНСЬКА ЩАДНИЦЯ

в Перемишлі вул. Косцюшка ч. 5

одинока українська каса ощадності, якої вкладкові книжочки мають популярну безпеку на рівні з книжочками польських комунальних кас ощадностей.

а) Приймає і виплачує щадничі вклади так в золотих як і в твердій валюті, щоденно з винятком неділей і українських свят і платить титулом відсотків від вкладок в твердій валюті 6—8% річно, золотових від 7—9% річно.

Вклади можна складати в касі Щадниці особисто або пересилати почт. чеками, переказами і грошовими листами.

б) Уділює короткочасних позичок на догідних умовах.

Всякі інформації і дотичні друки можна одержати в канцелярії інституції.

Урядові години від 9—13.

Ч. konta в ПКО. 144.755.

БАНК ЦУКРОВАРСТВА

Акційна Спілка в Познані.

ВІДДІЛ у Львові

вул. Ягайлонська ч. 1. (Дім Галицької Каси Ощадності).

Виконує всілякі чинності, що входять в круг банковості. Полагоджує комісову продаж цукру на терені Галичини для Цукроварень, зєдинених в Союзах Цукроварського Промислу Р. П.

Телігр. адреса: „ВАСУКРО“

Телефон Ч.ч. 25—40. 2—42. 8—21.